

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

1 APRIL 1996

BELEIDSBRIEF

**Het stedelijk beleid
Naar een verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit
van steden en de achtergestelde buurten in Vlaanderen**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting
uitgebracht door de heer Herman De Loor**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Marc Van Peel.

Vaste leden : de heer Georges Cardoen, mevrouw Veerle Heeren, mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche, de heren Mark Van der Poorten, Marc Van Peel ;

de heren Ward Beysen, Julien Demeulenaere, Francis Vermeiren ;
de heren Herman De Loor, André Kenzeler, Marcel Logist ;
de heren Filip Dewinter, Christian Verougstraete ;
de heer Etienne Van Vaerenbergh ;
mevrouw Vera Dua.

Plaatsvervangers :

de heren Georges Beerden, Marc Olivier, Leonard Quintelier, John Taylor, Bart Vandendriessche ;

de heren Marc Cordeel, Jacques Devolder, Freddy Feytons ;
de heren Johnny Goos, André Van Nieuwerkerke, Tuur Van Walleghem ;

de heren Wilfried Aers, Frank Creyelman ;
de heer Paul Van Grembergen ;
mevrouw Cecile Verwimp-Sillis.

Zie :

167 (1995-1996)

– Nr. 1 : Beleidsbrief

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Stadsvernieuwing en Huisvesting besprak op 6, 8 en 14 februari 1996 de beleidsbrief 'Het stedelijk beleid – Naar een verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit van steden en de achtergestelde buurten in Vlaanderen'.

PROCEDUREDEBAT

De heer Marc Van Peel stelt voor dat minister Leo Peeters slechts een korte inleidende uiteenzetting zou houden.

Volgens de heer Francis Vermeiren is een tijdspanne van een week nodig tussen de inleiding van de minister en de bespreking van de beleidsbrief. De beleidsbrief bevat immers ongetwijfeld veel stof tot nadenken.

De heer Herman De Loor is van oordeel dat men de bespreking van de beleidsbrief niet moet uitstellen. De beleidsbrief zal immers ook nog in plenaire vergadering moeten worden besproken.

De heer Marc Van Peel meent dat na een korte inleiding door de minister de bespreking van de beleidsbrief kan worden aangevat. De bespreking zal een aantal vergaderingen in beslag nemen, zodat iedereen voldoende kans zal hebben om zijn ideeën te vertolken. Het lijkt verstandig om de bespreking van de beleidsbrief Stedelijk Beleid – zowel in commissie als in plenaire vergadering – te koppelen aan de bespreking van het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds. Het voorontwerp van decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds ligt nu evenwel nog altijd voor advies bij de Raad van State.

Volgens de heer Francis Vermeiren zullen er alleszins nog verschillende weken verlopen vóór de beleidsbrief in de plenaire vergadering zal worden besproken. De voorgestelde koppeling van de beleidsbrief aan het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds is positief. Wel is de heer Francis Vermeiren, net zo min als mevrouw Vera Dua, niet in het bezit van de tekst van dit voorontwerp van decreet. Als men dan een koppeling wil doorvoeren dan zou men toch langs officiële weg in het bezit van het voorontwerp van decreet moeten worden gesteld.

De heer Marc Van Peel erkent dat de leden nog niet officieel – en verschillende leden ook niet officieus – in het bezit zijn van het (voor)ontwerp van decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds. In het Uitgebreid Bureau wordt momenteel een discussie gevoerd over een Reglementswijziging betreffende het al dan niet ter beschikking stellen aan de leden van de voorontwerpen van decreet.

Mevrouw Vera Dua vindt het niet prettig dat men tijdens de hoorzitting van 1 februari 1996 met de Vereniging van de Vlaamse Provincies en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten moest vaststellen dat die verenigingen in het bezit waren van het voorontwerp van decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds, terwijl de leden van het Vlaams Parlement die tekst niet in bezit hebben. Als de regel is dat de parlementsleden die tekst niet kunnen krijgen, dan moet men zich daar bij neerleggen. De minister moet dan evenwel de tekst niet aan derden bekendmaken, zodat de parlementsleden ten opzichte van die derden niet in een benadeelde positie verkeren.

Minister Leo Peeters merkt op dat, als de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van de Vlaamse Provincies in het bezit waren van de tekst van het voorontwerp van decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds, die verenigingen die tekst niet van hem hebben gekregen.

Mevrouw Vera Dua meent dat dit niet waar is. Haar schriftelijke aanvraag tot het bekomen van de tekst van het voorontwerp van decreet werd afgewezen.

Minister Leo Peeters herhaalt dat hij het voorontwerp van decreet niet heeft gegeven. Tot nog toe heeft hij rond het stedelijk beleid en het Sociaal Impulsfonds heel weinig verklaringen afgelegd. De minister verklaart dat hij constant ten opzichte van wie het wil horen, herhaalt dat de discussie over de verdeling van het Sociaal Impulsfonds in de eerste plaats in het Vlaams Parlement moet verlopen. Dat het Reglement van het Vlaams Parlement zou worden gewijzigd in die zin dat de leden al kennis zouden kunnen nemen van de voorontwerpen van decreet, is positief te noemen. Op dit ogenblik onderzoekt de Raad van State het voorontwerp van decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds. Vooraleer het voorontwerp in een ontwerp kan worden omgezet, dient de Raad van State zijn advies te geven. Aan de Raad van State werd gevraagd om binnen een termijn van veertien dagen advies uit te brengen. Als de Raad van State dit niet doet, dan kan de minister een nieuwe procedure van hoogdringendheid inroepen. Minister Leo Peeters wil in elk geval een advies van de Raad van State vóór eind februari 1996.

De heer Marc Van Peel stelt voor om, als de commissie ermee instemt, aan de voorzitter van het Vlaams Parlement een brief te schrijven met de mededeling dat de commissie, vooruitlopend op eventuele beslissingen van het Uitgebreid Bureau aangaande het Reglement, in het bezit wenst gesteld te worden van het voorontwerp van decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds dat aan de Raad van State is voorgelegd.

Minister Leo Peeters verklaart dat hij, wat berichten in de pers betreft, enkel verantwoordelijk is voor verklaringen die hij zelf zou hebben afgelegd. Zelf heeft minister Leo Peeters nog geen enkele verklaring afgelegd over welke gemeenten in aanmerking zouden komen voor het Sociaal Impulsfonds. De minister herhaalt dat de discussie in de eerste plaats in het Vlaams Parlement moet verlopen.

De heer Herman De Loor wijst erop dat het niet de eerste keer is dat er persartikelen verschijnen over onderwerpen waarover in het parlement nog geen debat is gevoerd. In afwachting van een Reglementswijziging moet het huidige Reglement strikt worden toegepast. In elk geval kan niet enkel een uitzondering worden gemaakt voor het ontwerp van decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds.

De heer Marc Van Peel stelt vast dat er in de commissie geen consensus is. Hij zal dan ook geen brief naar de voorzitter van het Vlaams Parlement schrijven. Uiteraard kan elk lid een dergelijke brief naar de voorzitter schrijven.

De heer Francis Vermeiren heeft de indruk dat men het erover eens is dat het ontwerp van decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds en de beleidsbrief Stedelijk Beleid bij de bespreking aan elkaar moeten worden gekoppeld. Men zou nu dan ook naar de inleiding van de minister kunnen luisteren en de bespreking aanvatten op het ogenblik dat elk commissielid in het bezit is van de nodige documenten. Dit past in een streven naar een herwaardering van het parlement.

De heer Georges Cardoen is het ermee eens om de beleidsbrief samen met het ontwerp van decreet betreffende het So-

ciaal Impulsfonds te behandelen. Wel kan niet worden aanvaard dat enkel een uitzondering zou gelden voor het voorontwerp van decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds. Als het voorontwerp van decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds dat voor advies bij de Raad van State ligt, aan de commissieleden wordt vrijgegeven, dan moet elk voorontwerp van decreet eveneens worden vrijgegeven.

De heer Marc Van Peel wijst erop dat de beleidsbrief en het ontwerp van decreet het best samen worden besproken. Wel is het duidelijk dat de beleidsbrief en het stedelijk beleid veel ruimer zijn dan het Sociaal Impulsfonds. Het stedelijk beleid valt volgens de spreker niet samen met het kansarmoedebeleid.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER LEO PEETERS, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, STEDELIJK BELEID EN HUISVESTING

Minister Leo Peeters vindt het gepast dat de bespreking van de beleidsbrief wordt gekoppeld aan het ontwerp van decreet betreffende het Sociaal Impulsfonds. Ook in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement zou dit best zo verlopen.

Minister Leo Peeters meent dat zijn inleiding beknopt kan zijn. De tekst van de beleidsbrief bevat heel wat detailinformatie en situeert de problemen op een wetenschappelijke manier. Vooral belangrijk is een volledige en grondige discussie in de commissie.

De discussie over het stedelijk beleid is ruimer dan een discussie over kansarmoede. De discussie heeft tegelijkertijd betrekking op de diverse domeinen van het beleid en op de bevoegdheden van elke minister van de Vlaamse regering. Er is dus een horizontale uitoefening van bevoegdheden. Tot nu toe was er binnen de Vlaamse regering enkel een verticale bevoegdheidsuitoefening. Dit is dus een nieuwe aanpak. Dit is niet altijd eenvoudig en vereist denkwerk van elke beleidsverantwoordelijke.

Minister Leo Peeters hoopt dat alle aspecten van het stedelijk beleid in de commissie aan bod komen. Een van die aspecten betreft het Sociaal Impulsfonds.

Een ander aspect betreft de discussie over het stadsgewest, de fiscaliteit en de solidariteit binnen de fiscaliteit. Ter zake zijn er al een aantal denksporen. Het is belangrijk dat de commissie zich hierover buigt. Wel is er weinig wetenschappelijk onderzoek. Allicht kan de commissie de discussie hierover niet op korte termijn afronden. Toch moet een eerste aanzet mogelijk zijn.

Historisch zijn de steden een bron van creativiteit, vernieuwing en verandering. Ook waren de steden draaischijven van handel en nijverheid en knooppunten van cultuur.

De steden zijn van groeipolen geworden tot probleemgebieden. Die probleemgebieden worden geassocieerd met verkrotting, leegstand, armoede, onveiligheid, concentratie van marginaal levende bewoners, enzovoort. Daarom heeft de Vlaamse regering het stedelijk beleid als een beleidsprioriteit naar voren geschoven.

De problemen stellen zich overal. Wel is het zo dat, zoals de heer Tuur Van Wallendael tijdens de begrotingsbesprekingen 1996 al opmerkte, de problemen die buiten de steden heren der aanwezig zijn, zich in de steden allemaal voordoen en

er zich geconcentreerd voordoen. Dit kan met cijfermateriaal worden geïllustreerd.

De beleidsbrief bevat veel cijfergegevens. Bijvoorbeeld gegevens over de concentratie van het aantal werklozen, het aantal bestaansminimumtrekkers, het aantal éénoudergezinnen, het aantal kinderen dat geboren wordt in kansarme gezinnen. Die cijfers leiden tot de conclusie dat er in de steden een concentratie is van armoede en achterstelling.

In de loop der jaren hebben meer en meer mensen een steeds groter beroep gedaan op het aansnijden van de ruimte. Dit heeft tot gevolg gehad dat een groot gedeelte van die ruimte werd opgeëist voor wonen en werken. Dit heeft er eveneens toe geleid dat veel bedrijven zich buiten de stad hebben gevestigd. Dientengevolge zijn er in de steden veel verlaten bedrijfspanden achtergebleven.

Daarbij is er de problematiek van de suburbanisatie, waarbij zij die over de financiële en andere mogelijkheden beschikten, ervoor kozen om te wonen buiten de stad. Zij die die mogelijkheden niet of in mindere mate bezaten, bleven achter in de stad. Wie oud is of bijna geen inkomen heeft, wordt gedwongen om in de kernstad en de achtergestelde buurten te wonen. De scheiding tussen een arm heeft dus de stedelijke problematiek gevoed.

Een gevolg van die scheiding is dat er een effect is op de inkomsten van de steden. Tegelijkertijd is er een spiraalbeweging inzake generaties. Men stelt immers vast dat de maatschappelijke achterstelling zich grotendeels reproduceert en van generatie op generatie overgaat. Wie in die spiraal zit, geraakt er moeilijk uit. Minder onderwijs volgen, slecht werk hebben, een laag inkomen hebben, een woning in achtergestelde buurten betrekken : dit herhaalt zich van generatie tot generatie.

Een van de grote uitdagingen is dat men moet proberen om de verschillende bevolkingscategorieën opnieuw te mengen door een globaal beleid en een huisvestingsbeleid. De steden moeten opnieuw aantrekkelijk worden gemaakt voor (jonge) gezinnen. Beginnende gezinnen moeten de kans hebben om te kiezen voor de stad die toch veel te bieden heeft. Het beleid moet voor hen een aantal stimuli uitwerken om de aantrekkelijkheid van de stad en de keuze voor de stad te helpen bepalen. Dit is terzelfder tijd een aanzet en een pleidooi voor meer aandacht in het beleid voor een globale aanpak van de stadsvernieuwing. Minister Leo Peeters zal, in het kader van een inclusief beleid, vanuit zijn bevoegdheid voor huisvesting aandacht schenken aan een andere aanpak van sociale-woningbouw. Daarbij zal vooral worden geopteerd voor kleinschaligheid en inbreidingsgericht werken. Op die manier moet de bevolking gemengd kunnen worden.

Dit alles kan niet op korte termijn worden gerealiseerd. Vanuit de commissie en de Vlaamse regering moet een beleidsvisie voor de toekomst worden vastgelegd, zodat een onomkeerbaar proces tot stand komt. De keuze voor een inclusief beleid is belangrijk. Op vele domeinen zullen er dus gelijktijdig een aantal maatregelen moeten worden genomen om de vitaliteit van de steden en de achtergestelde buurten te herstellen. Aan de verschillende ministers van de Vlaamse regering is gevraagd hoe zij binnen hun bevoegdheidsdomein een bijdrage kunnen leveren aan het inclusief beleid.

Uit de beleidsbrief blijkt dat vanuit verschillende beleids-terreinen een eerste aanzet gegeven is. Dit is bijvoorbeeld zo inzake ruimtelijke ordening waar maatregelen zich opdringen om een halt toe te roepen aan de suburbanisatie. Voorts zal men maatregelen mogen verwachten inzake onderwijs, wel-

zijn, tewerkstelling. Zo kunnen initiatieven inzake sociale economie in de stad op gang worden getrokken. Ook vanuit de bevoegdheid economie kunnen belangrijke impulsen worden gegeven.

Iedere minister heeft dus een opdracht in het inclusief beleid. Het beleid zal voorts worden gevoerd via overeenkomsten met steden en gemeenten. Die overeenkomsten zullen lopen over een halflange tijdsperiode. Dit houdt in dat er wordt afgestapt van de projectmatige aanpak die men tot nu toe kent. Aan het lokale niveau wordt de mogelijkheid geboden om zelf mee de doelstellingen te bepalen, de beoogde resultaten bekend te maken en in een protocol met de Vlaamse regering vast te leggen. Er komt dus geen sterke inmenging van bovenaf. De lokale beleidsverantwoordelijken, die met de problematiek vertrouwd zijn en al een deel beleidsvisie hebben ontwikkeld, krijgen de kans om met de middelen van de Vlaamse overheid het proces op gang te brengen. Vanuit het Sociaal Impulsfonds is er dan een mogelijkheid om een aantal middelen te besteden. Even belangrijk is dat de verschillende ministers van de Vlaamse regering op een positieve manier inspelen op het inclusief beleid. Als zichtbaarheidsfactor is het belangrijk om een aantal middelen te concentreren om stimulansen op gang te brengen.

Het stedelijk beleid wordt dus een horizontaal beleid dat slechts kan slagen als er vanwege iedereen medewerking is.

Minister Leo Peeters hoopt dat de commissie zich niet zal beperken tot een analyse en geen enkel probleem uit de weg gaat. Evenzeer hoopt de minister dat de commissie er zal in slagen om voor de eerste keer de problematiek van het stadsgewest in zijn totaliteit te benaderen. Minister Leo Peeters heeft inzake deze problematiek een commissie, onder voorzitterschap van de heer Filip De Rynck van de Koning Boudewijnstichting, samengesteld. Die Commissie De Rynck heeft de opdracht om de problematiek van het stadsgewest en de bestuurlijke organisatie te beschrijven. Hoewel er al veel over die problematiek is gesproken, is er toch weinig concreet wetenschappelijk onderzoek verricht. Het is nodig dat iedereen zijn mening over die problematiek kenbaar maakt en dat de commissie die problematiek ten gronde onderzoekt.

II. BESPREKING

De heer Francis Vermeiren meent dat de beleidsbrief een interessante analyse bevat. Een interessante analyse is daarom nog geen juiste analyse van de toestand in de steden en gemeenten. In de beleidsbrief en de beschikbare begrotingsgegevens komen de complexiteit en moeilijkheidsgraad niet duidelijk tot uiting. Niemand twijfelt eraan dat de taak van de minister zeer moeilijk en onoverzichtelijk is. De minister is zeer voorzichtig en beklemtoont dat het stedelijk beleid een beleid op lange termijn is. De minister weet dat hij vanwege de VLD constructieve hulp mag verwachten bij een directe aanpak. De heer Francis Vermeiren herinnert eraan dat hij in dit verband al herhaaldelijk de vraag heeft gesteld of er met de beschikbare Vlabinvest-kredieten niet meer mogelijk is. Welke initiatieven zal de minister realiseren met de middelen die voor het stedelijk beleid beschikbaar zijn ? Die middelen zijn in verhouding tot de omvang van de problemen zeer beperkt, zelfs met de middelen die er vanuit de bevoegdheden van de andere ministers kunnen worden aan toegevoegd. Heeft de minister werkelijk de indruk dat hij met die beperkte middelen op korte of halflange termijn tastbare resultaten kan voorleggen ?

Wat het inclusief beleid betreft, heeft de minister verwezen naar de ruimtelijke ordening en de suburbanisatie. Onder meer moet men volgens de minister trachten om de industrie terug naar de steden te halen door een politiek inzake ruimtelijke ordening. Voor de heer Francis Vermeiren rijst daarbij de vraag hoe de bestaande en deels nog in opbouw zijnde industriezones en woningzones buiten de steden kunnen worden verzoend met dergelijke politiek inzake ruimtelijke ordening. Valt de uitbreiding en opbouw van die zones te rijmen met een dergelijke politiek van ruimtelijke ordening ? De heer Francis Vermeiren vreest dat een politiek van ruimtelijke ordening die op het herleven van de steden is gericht, kan leiden tot een afbouw van in opbouw zijnde industrie- en woningzones.

In het kader van het inclusief beleid vraagt de heer Francis Vermeiren welke samenwerking de minister ziet met het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest. Hoe zal men vanuit de Vlaamse regering en het Vlaamse Parlement optreden om – met de weinige middelen waarover men beschikt – de Vlaamse aanwezigheid in Brussel te vrijwaren ? Welk overleg is er inzake stedelijk beleid ?

Volgens de minister moet "de volle kans worden aangenomen met het aantal middelen waarover we beschikken". Het enige waarover de minister evenwel beschikt, bestaat, volgens de heer Francis Vermeiren, enkel uit de luttele kredieten waarover de minister beschikt en de toezeggingen van de andere ministers. Daarbij verwijst de minister naar een mogelijkheid inzake ruimtelijke ordening. Andere mogelijkheden heeft de heer Francis Vermeiren niet gevonden.

De stadsbesturen kunnen als eerste-lijnsbesturen heel snel bijdragen tot het verbeteren van de toestand. De stadsbesturen hebben echter met een tekort aan financiële middelen te kampen. Toch zullen zij de motor van het stedelijk beleid moeten zijn. De beleidsbrief zwijgt evenwel over het op gang trekken van de motor van de lokale besturen. Hoe denkt de minister dit te kunnen realiseren ?

De heer Francis Vermeiren wijst op de gehele of gedeeltelijke leegstand van sociale woningen. Leegstand is een dagelijks fenomeen. In België zouden er 75.000 woningen leegstaan. Leegstand treft zowel luxe-villa's als sociale woningen. Kan er een inventaris worden gegeven van de leegstand in de steden ?

De heer Francis Vermeiren vraagt om een inventaris omtrent de fusies van erkende maatschappijen. Hoe is de toestand ter zake, in het bijzonder in de grootsteden ? Hoeveel appartementen of woningen hebben die maatschappijen in beheer ? Wil de minister de maatschappijen verder fusioneren ? Heeft de minister een ander soort bestuur op het oog ?

De heer Francis Vermeiren wenst een inventaris van de 'rijpe', voor een vlugge renovatieaanpak vatbare dossiers in de sociale huisvesting.

De heer Francis Vermeiren vraagt of een harde en zachte renovatie te vergelijken zijn met een hard en zacht gekookt ei. De minister heeft terecht gezegd dat de harde renovatie zeer duur is en in vele gevallen zelfs duurder dan nieuwbouw. Hoeveel wil de minister gaan in zijn 'zachtheid' ?

Mevrouw Vera Dua noemt de beleidsbrief een interessant document met veel achtergrondinformatie over de stedelijke problematiek. De beleidsbrief bevat heel wat statistieken en een gedegen literatuurlijst. Toch is er in de beleidsbrief een onevenwicht tussen de achtergrondinformatie en de concrete voorstellen. Een beleidsbrief zou op een concrete en bondige manier het kader moeten schetsen waarbinnen de minister

zijn beleid wenst te verwezenlijken. Concrete beleidsmaatregelen komen in de beleidsbrief Stedelijk Beleid te weinig aan bod. De overigens interessante analyse overweegt te veel.

Voor mevrouw Vera Dua is het opvallend dat de analyse van de beleidsbrief vertrekt van een vrij negatief beeld over de steden. Dit is een gevaarlijk spoor. Men maakt dikwijls – volgens mevrouw Vera Dua ten onrechte – een vergelijking tussen de situatie in buitenlandse steden en Vlaamse steden. Dit wordt in de beleidsbrief op sommige plaatsen wel gerelativeerd. Toch bevat de beleidsbrief veel gegevens over bijvoorbeeld onveiligheid, relgevoeligheid en het aantal zelfmoorden. Als stedeling herkent mevrouw Vera Dua zich niet in de door de beleidsbrief gegeven beschrijving van de steden.

Gelukkig kent men in de Vlaamse steden nog geen situaties zoals in steden in Groot-Brittannië of de Verenigde Staten. Als er niets wordt gedaan, evolueert men misschien in de richting van die Britse en Amerikaanse steden. Voorlopig is het echter niet juist om de Vlaamse steden voor te stellen als dé oorden van verderf. De voorstellingswijze van de beleidsbrief is verkeerd omdat men daardoor het negatieve blijft beklemtonen, terwijl de steden toch grote troeven hebben. Tevens loopt men zo mee met de donderpreken van het Vlaams Blok die het onveiligheidsgevoel bij de bevolking versterken. Volgens mevrouw Vera Dua verdient het de voorkeur om de nadruk te leggen op de potenties van de steden en op de positieve krachten die er nu ook al aanwezig zijn.

Volgens mevrouw Vera Dua worden in de beleidsbrief verkeerde conclusies getrokken uit buitenlandse voorbeelden. Zo gaat de beleidsbrief in ruime mate in op de invloed van de fiscaliteit op de stadsvlucht. Uit Engelse voorbeelden zou moeten blijken dat bij een verhoogde stedelijke fiscaliteit de bevolking uit de stad wegtrekt. Uit studies is al gebleken dat dit in Vlaanderen niet het geval is. Tweeverdieners met kinderen verlaten de stad niet omdat er in de stad 8 percent aanvullende personenbelasting wordt geheven tegenover bijvoorbeeld slechts 7 percent in de omliggende gemeenten. Die tweeverdieners verlaten de stad wel omdat het wonen in de stad niet aantrekkelijk is. Een studie over de stad Gent toont aan dat de fiscaliteit op dit ogenblik nog geen argument is om de stad te verlaten.

Mevrouw Vera Dua is van oordeel dat een herverdeling van de fiscaliteit dus niet om die reden nodig is, maar wel omdat die fiscaliteit onrechtvaardig is ten aanzien van de steden, die daardoor over te weinig middelen beschikken.

Mevrouw Vera Dua meent dat de beleidsbrief te veel blijft vasthangen in de klassieke benadering van de stedelijke problematiek. Zowel de analyse als de beleidsvoorstellen bezien de stedelijke problematiek in hoge mate vanuit het perspectief van de kansarmoede. Kansarmoede is een heel belangrijk probleem in de steden en de aanpak ervan is inderdaad prioritair. Stedelijk beleid is echter veel meer dan kansarmoedebeleid. Om de steden een nieuwe dynamiek te geven, is er meer nodig dan maatregelen inzake kansarmoede. Inzake bijvoorbeeld huisvesting is dit duidelijk. Als men alleen maatregelen treft ter verbetering van de huisvesting van kansarmen, hetgeen zeer zeker nodig is, blijft men zitten met de bestaande segregatie.

Voor mevrouw Vera Dua valt het op dat de beleidsbrief her en der refereert aan het Structuurplan Vlaanderen. Toch is dit Structuurplan niet geïntegreerd in een globale visie op het stedelijk beleid. De beleidsbrief maakt op verschillende plaatsen gewag van de nefaste invloed van grote verkoopruimten buiten de stad. Als voorbeeld geldt daarbij het shopping center in Wijnegem. De beleidsbrief gaat er – net zoals

het Structuurplan Vlaanderen – vanuit dat men de verdere verspreiding van dergelijke verkoopruimten moet tegengaan. Toch heeft de Vlaamse regering nog maar onlangs het Fenix-project goedgekeurd. Dit project gaat lijnrecht in tegen het bevrozen van de grote verkoopruimten buiten de stad. Zo wordt het stedelijk beleid al op voorhand gehypothetheerd.

De heer André Kenzeler wijst erop dat het Fenix-project nog geen feit is. Enkel heeft de Vlaamse regering beslist dat, als de Fenix-investeerders aan bepaalde voorwaarden voldoen, de Vlaamse overheid eventueel een weg zou aanleggen.

Mevrouw Vera Dua meent uit de beslissing van de Vlaamse regering om akkoord te gaan met de aanleg van een dure verbindingsweg, te mogen afleiden dat de Vlaamse regering akkoord gaat met het Fenix-project.

Wat het aantrekken van economische bedrijvigheid betreft, gaat de beleidsbrief er terecht van uit dat er een heropleving moet komen van de economische bedrijvigheid in de steden. Het bestaande stedelijke economische weefsel moet worden gedynamiseerd. De enige mogelijkheid daartoe is een nieuwe bestemming geven aan oude fabriekspanden. Uiteraard mag de omliggende buurt daar geen hinder van ondervinden. Een dergelijke verweving van functies is positief, maar houdt in dat er geen nieuwe KMO-zones of industrieterreinen buiten de steden worden aangesneden en dat de uitbouw van de bestaande zones en terreinen wordt afgeremd. In de praktijk blijkt dit anders te verlopen. Zolang het voor KMO's duurder is om in de stad grond te kopen, er een pand te slopen en er een nieuwe vestiging op te richten, zal men nieuwe industrieterreinen aanleggen buiten de stad. Zo heeft de heer Johan Van Hecke, burgemeester van Oosterzele, sterk geijverd voor een groot industrieterrein in Wetteren. Veel kandidaat-investeerders voor een vestiging in Gent hebben zich dan uiteindelijk in Wetteren gevestigd.

De heer John Taylor ontkent ten stelligste de bewering van mevrouw Vera Dua met betrekking tot de heer Johan Van Hecke. Het door mevrouw Vera Dua bedoelde industrieterrein is er trouwens nog niet. De heer John Taylor, hierin bijgetreden door de heer Johan De Roo, wijst er ook op dat het industrieterrein door de gemeente Oosterzele negatief werd geadviseerd.

De hoofdstukken 3 (hefbomen voor de verbetering van de leef- en omgevingskwaliteit van de steden en de achtergestelde buurten) en 4 (implementatie) van deel 2 van de beleidsbrief geven, volgens mevrouw Vera Dua, een opsomming van alle mogelijke terreinen voor actie. Wel worden er in de beleidsbrief te weinig concrete voorstellen geformuleerd. De beleidsbrief blijft te veel hangen in beleidsintenties.

Positief in de beleidsbrief is de expliciete vermelding dat er in het verleden te weinig is geïnvesteerd in stadsvernieuwing. Dit is een belangrijke bekentenis die tegemoetkomt aan jarenlange kritiek en vormt een eerste stap op de weg naar verandering. De steden zijn de laatste jaren op het vlak van stadsvernieuwing schromelijk onderbedeeld.

De heer Johan De Roo meent dat dit enkel geldt voor de middelen vanuit de Vlaamse begroting.

Mevrouw Vera Dua repliceert dat een echte stadsvernieuwing voor de grote steden niet mogelijk is zonder hulp van de hogere overheid. Wie Gent bezoekt, stelt snel vast dat de problemen er van die omvang zijn dat ze de investeringsmogelijkheden van de stad overtreffen. Er moet dus in middelen voor de steden worden voorzien. Een zwak punt van de beleidsbrief is dat ze geen financiële analyse bevat en niet aan geeft hoeveel financiële middelen er ter beschikking zullen

komen, waar ze besteed zullen worden en welke prioriteiten er zijn. Het is duidelijk dat er meer financiële middelen nodig zijn dan er in het Sociaal Impulsfonds zijn voorzien.

Mevrouw Vera Dua noemt de gedeelten in de beleidsbrief die handelen over ruimtelijke ordening, verkeer en groen ontgoochelend. Die gedeelten vertonen immers geen nieuw concept inzake stedelijk wonen. Met alleen maar het behoud van het bestaande groen kunnen de steden de concurrentie met het platteland niet aan. Inzake groen zullen de steden nooit met de buitengemeenten kunnen concurreren. Men zal in de steden dus andere aantrekkingspunten moeten creëren, opdat de bevolking niet kiest voor het groene platteland, maar voor het attractief stedelijk wonen. Daartoe moeten er andere concepten worden ontwikkeld. Daarover is er echter in de beleidsbrief weinig terug te vinden. Nochtans zijn er ter zake al aanzetten gegeven. In dat verband verwijst mevrouw Vera Dua naar het project rond de oude Gentse haven en naar het project Stad aan de Stroom. Met die projecten probeert men vanuit een nieuwe dynamiek het wonen in de steden aantrekkelijk te maken.

Behalve het probleem vermelden, handelt de beleidsbrief verder weinig over verkeer. Nochtans verzuren juist de grote verkeersdrukte en verkeerscongestie het leven van de stadsbewoners. Als men de stad opnieuw aantrekkelijk wil maken, zal men zeer sterk moeten ingrijpen op het vlak van verkeer en mobiliteit.

Mevrouw Vera Dua merkt op dat de beleidsbrief niets vermeldt over de actuele discussie inzake een herverdeling van de gemeentelijke fiscaliteit. Mevrouw Vera Dua leidt daaruit af dat er ter zake geen akkoord is tussen de meerderheidspartijen.

Minister Leo Peeters wijst erop dat hij heeft voorgesteld om hierover in de commissie een grondige en constructieve discussie te houden.

Mevrouw Vera Dua meent dat in een beleidsbrief Stedelijk Beleid een hoofdstuk over fiscaliteit op zijn plaats was geweest. De herverdeling van de gemeentelijke fiscaliteit is immers een sleutelement om een stedelijk beleid gestalte te geven. Dit hangt trouwens onder meer samen met de problematiek van het stadsgewest.

Minister Leo Peeters herinnert eraan dat hij een commissie heeft opgericht om de problematiek van het stadsgewest grondig te onderzoeken. De commissie zal een aantal constructieve voorstellen doen.

Mevrouw Vera Dua vraagt of er dan een vervolg op de beleidsbrief komt.

De heer Francis Vermeiren meent dat men van de minister toch zelf voorstellen mag verwachten.

Minister Leo Peeters verklaart dat hij een aantal concrete denksporen en richtingen zal aangeven. Stedelijk beleid is een horizontale bevoegdheid binnen de Vlaamse regering. Zo heeft minister Leo Peeters in de beleidsbrief, en ook ten aanzien van de bevoegde minister inzake verkeer, duidelijk gesteld dat er, wat de steden betreft, een aantal concrete voorstellen zullen moeten worden geformuleerd inzake de mobiliteitsproblematiek. Men kan echter van de minister bevoegd voor stedelijk beleid niet verwachten dat hij de pen zal houden voor de andere ministers en voorschrijft hoe zij hun beleid moeten invullen. Binnen de Vlaamse regering zullen de ministers met het stedelijk beleid meegroeien en daarbij een inbreng doen. Minister Leo Peeters heeft niet de ambitie om op het terrein van de andere ministers op te treden.

Mevrouw Vera Dua is het ermee eens dat minister Leo Peeters het beleid van de andere ministers niet moet bepalen. Wel wordt inzake stedelijk beleid het belang van verkeer en ruimtelijke ordening onderschat. In de beleidsbrief plooit de minister zich terug op twee sectoren die goed worden uitgewerkt, namelijk huisvesting en armoedebestrijding. Die sectoren zijn zeker zeer belangrijk. Daarmee alleen zullen de steden echter niet worden gered.

Minister Leo Peeters meent dat men toch moeilijk kan ontkennen dat ruimtelijke ordening in de beleidsbrief wordt aan-gegeven als een zeer belangrijke hefboom. De concrete maatregelen moeten echter door de minister bevoegd voor ruimtelijke ordening worden uitgewerkt.

Mevrouw Vera Dua is van oordeel dat de Vlaamse regering inzake stedelijk beleid een document zou moeten opstellen waarbij elke minister aangeeft hoe hij of zij zich in een stedelijk beleid inschrijft. Een aantal problemen zouden dan in de juiste dimensie worden geschetst.

De heer Tuur Van Wallendael verwijst naar de memoires van Jorge Semprun die een aantal jaren minister van Cultuur was in de Spaanse regering. De romancier Semprun is een Madrileen, een stadsmens dus. Uit zijn memoires blijkt dat Semprun zich pas thuis voelt als hij in de omgeving is van cafés, vrienden, een stroom, musea en bibliotheken. De heer Tuur Van Wallendael is het daarmee eens : het stadsleven is bijzonder aangenaam.

Het is positief dat de minister de problematiek van de gemeentelijke fiscaliteit en het stadsgewest in de commissie wil uitdiscussieren. Ter zake zijn de partijen het niet eens. Ook binnen de partij van de heer Tuur Van Wallendael is men het ter zake niet eens. De problematiek moet grondig worden uitgediscussieerd. Een aantal deskundigen kunnen in de commissie worden gehoord. De heer Tuur Van Wallendael stelt voor om professor De Brabander te horen, omdat die de stellingen van de heer Tuur Van Wallendael op een wetenschappelijke wijze vertolkt. Wel is de heer Tuur Van Wallendael er niet zeker van dat professor De Brabander altijd gelijk heeft. Misschien is het goed dat professor De Brabander wordt geconfronteerd met vragen van mensen die de problematiek van kleinere gemeenten goed kennen. Die vragen ontgaan de heer Tuur Van Wallendael. Uit de vragen en antwoorden kan de heer Tuur Van Wallendael dan leren.

De heer Tuur Van Wallendael vindt dat het nuttig kan zijn om ook een beroep te doen op buitenlandse deskundigen. In dat verband kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de overheid van de stad Rijsel. Rijsel heeft al ervaring inzake stedelijk beleid. Uiteraard zijn buitenlandse voorbeelden niet automatisch op Vlaamse toestanden toe te passen. Toch kan men er veel uit leren.

De heer Tuur Van Wallendael beklemtoont de sterke band die er tussen de stad en de rand bestaat. Als het slecht gaat met de stad, gaat het slecht met de rand. Mensen die in Antwerpen werk vinden, wonen voorlopig nog in bijvoorbeeld Essen, Ranst, Boechout of Aartselaar. De problemen zullen zich echter naar die gemeenten verplaatsen. Er is een onverbreekelijke band. Als men de problemen niet gezamenlijk aanpakt, zal men in grote moeilijkheden geraken.

De heer Tuur Van Wallendael is van oordeel dat men ook rekening moet houden met toekomstige problemen. In Antwerpen liggen de toekomstige problemen bijvoorbeeld in Merksem, hetgeen voorbij de 19e-eeuwse gordel is. Nieuwsoortige problemen zullen zich daar aanmelden. Daarover moet men nu al nadenken.

Volgens de heer Tuur Van Wallendael ligt het voor de hand dat er duidelijke afspraken worden gemaakt met de federale overheid. Die afspraken zullen niet alleen nodig zijn inzake fiscaliteit, maar bijvoorbeeld ook inzake veiligheid. Coördinatie is nodig, hoewel die nu soms ontbreekt.

Onder de hoofding 'Realiteitszin gevraagd' vindt men in de beleidsbrief de zin : "De uitvoering van het stedelijk beleid en de revitalisatie van de achtergestelde buurten is een zaak van jaren" (Stuk 167 (1995-1996) – Nr.1, p.11). Als de minister daarmee het herstel van het stedelijk weefsel bedoelt, heeft hij gelijk.

De heer Tuur Van Wallendael waarschuwt echter voor het uitvoeren van langdurige werken. De verloedering van de buurt rond het Antwerpse Centraal Station is in hoge mate mede in de hand gewerkt door de uitvoering van werken die meer dan twintig jaar duren. Wie daar woont, heeft meer dan twintig jaar op een bouwwerf gewoond. De bouw van de premetro heeft voor veel ellende gezorgd. De Pelikaanstraat is als drukke winkelstraat al meer dan tien jaar een bouwwerf. Zo kan men niet voortgaan. Er moet ernstiger worden gepland. Als men nu het Urban-project uitvoert, moet men vermijden dat de bewoners weer tien jaar op een bouwwerf wonen.

Volgens de heer Tuur Van Wallendael is een betere planning nodig. De heer Tuur Van Wallendael herinnert zich de Ommegangckstraat als een mooie straat. Die straat is nu verloederd. Huizen staan leeg en worden niet meer onderhouden. De reden hiervan is dat de dierentuin – die pal naast die straat ligt – heeft laten weten ooit te willen uitbreiden. Van zodra de bewoners van de Ommegangckstraat dit vernemen, onderhouden zij hun woning niet meer en slaat de verloedering snel toe.

De Turnhoutsebaan is als een centrale uitvalsweg voor Antwerpen een levendige, aangename winkelstraat. Men is al jarenlang bezig met het heraanleggen van die winkelstraat. De eerste huizen werden er veertig jaar geleden afgebroken. Het gevolg is een straat met verschillende rooilijnen en diverse soorten straatbedekkingen. De reden is dat de straat eigendom is van het Vlaamse Gewest dat verkeerd plant.

De heer Tuur Van Wallendael was na de verkiezingen zeer tevreden toen de aanpak van de stedelijke problematiek een prioriteit bleek te zijn. De eerste maatregelen ontgoochelden hem. Inmiddels is hij van idee veranderd en is hij ervan overtuigd dat de juiste weg wordt bewandeld. Aangezien de middelen beperkt zijn, is er selectiviteit nodig. Daarmee bedoelt de heer Tuur Van Wallendael niet dat alle middelen naar Antwerpen en Gent moeten toevloeien. Het is duidelijk dat er in Gent in de sociale huisvesting toestanden heersen die in Antwerpen niet bestaan. Het ligt dus voor de hand om daar eerst op te treden. Uit de verklaring van de heer Mark Van der Poorten bij de begrotingsbespreking 1996 bleek dat er bijvoorbeeld ook in Denderleeuw problemen zijn. Bij het uitwerken van oplossingen is het echter dringend nodig om aan de bevolking zichtbare resultaten te tonen. De bevolking gelooft het politieke bestel immers niet meer.

De heer Filip Dewinter hoopt de commissie realiteitszin te kunnen bijbrengen met een schets van een aantal problemen die niet aan bod komen in de beleidsbrief.

De eerste 57 bladzijden van de beleidsbrief vormen een interessante studie. Wel bevat de beleidsbrief weinig aanzetten voor een beleid ten opzichte van de Vlaamse steden en agglomeraties.

De gedrukte beleidsbrief is niet helemaal conform met de vroeger verspreide gefotokopieerde versie. Zo is de zin dat het beleid erop gericht is om de opkomst van anti-democratische krachten te verhinderen, weggefallen in de gedrukte versie. De minister is het blijkbaar eens met de heer Marc Van Peel. De heer Marc Van Peel heeft immers verklaard dat Antwerpen ten prooi zal vallen aan het Vlaams Blok, als er niet meer middelen voor de grote steden worden ingezet. De heer Filip Dewinter heeft na de lectuur van de studie van de minister de indruk dat het tegengaan van het Vlaams Blok zijn eerste bekommernis is. Het is blijkbaar niet de bekommernis van de meerderheidspartijen om iets te doen aan de grootstedelijke problemen. De meerderheidspartijen hadden het probleem de vorige decennia al kunnen onderkennen. In de meeste steden zijn de meerderheidspartijen trouwens al decennia lang aan de macht. CVP en SP zijn al meer dan zestig jaar aan de macht in Antwerpen. Die partijen hebben voor de problemen, en vooral dan de financiële problemen, van Antwerpen gezorgd. Het grootste probleem van Antwerpen is de jaarlijkse schuldafbetaling van 6 miljard frank op een begroting van 36 miljard frank. De partij van de minister is verantwoordelijk voor de schuld.

De minister wil of durft blijkbaar een aantal problemen niet onder ogen zien.

De minister heeft het wiel niet opnieuw uitgevonden. In het recente verleden zijn er via de VFIK-middelen, de veiligheidscontracten en dergelijke, al ettelijke miljarden franken zonder tastbare resultaten in de grootstedelijke problematiek geïnvesteerd. Hetzelfde zal met het Sociaal Impulsfonds het geval zijn.

In de resterende jaren van de legislatuur wil de minister 3,4 miljard frank in Antwerpen investeren. De omvang van dat bedrag moet worden gerelativeerd. Rechtover het Centraal Station van Antwerpen wordt er nu op het Koningin Astridplein een hotel van 2 miljard frank gebouwd op een oppervlakte van maximaal 1.500 m². Een Chinese investering op het De Coninckplein bedraagt voor ongeveer dezelfde oppervlakte ongeveer 1,4 miljard frank. Die twee investeringen samen vragen dus qua investering even veel middelen als wat de minister de komende jaren via het Sociaal Impulsfonds in Antwerpen wil investeren. Een bedrag van 3,4 miljard frank lijkt misschien hoog, maar in feite betreft het voor een stad als Antwerpen enkel kruimels.

Een probleem dat de minister in zijn beleidsbrief onderkent, is de afwezigheid van een eenheid van bestuur. Misschien ligt daar het grote probleem voor de steden. Enerzijds zijn er de stadsbesturen die de neiging hebben om eigenzinnig op te treden en elk gezag van bovenaf sowieso al te verwerpen, zelfs al zou dat positief kunnen zijn op bepaalde momenten. Dit vormt een reëel probleem. De aversie in Antwerpen ten opzichte van het beleid is daar een duidelijk teken aan de wand. Anderzijds situeert een deel van het beleid zich op federaal niveau. Ter zake is er blijkbaar weinig communicatie tussen het Vlaamse en het federale niveau. Daarnaast is er nog een provinciaal niveau. Een gecoördineerd optreden tussen de verschillende beleidsniveaus is dringend nodig.

De heer Filip Dewinter merkt op dat de beleidsbrief niets vermeldt over drie klassieke pijnpunten van de grote steden : veiligheid, vreemdelingen, geld. Terloops wordt op pagina 7 wel gewag gemaakt van de concentratie van migranten en de druk van (illegale) migratie. Tevens wordt erop gewezen dat sommige stedelijke buurten bovendien erg relgevoelig blijken te zijn.

Als men die drie problemen niet ziet, dan is men blind voor de problemen. Dat dit de problemen zijn, blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat bewoners van de Tuinwijk in Borgerhout bereid waren om een privé-bewakingsdienst te betalen voor bewakingsopdrachten in hun wijk. Die bewoners doen dit niet omdat het Vlaams Blok een gevoel van onveiligheid zou creëren, maar wel omdat er in Antwerpen per dag gemiddeld 112 misdrijven worden gepleegd en omdat de criminaliteit in Antwerpen op tien jaar tijd met 300 percent is gestegen.

De heer Tuur Van Wallendael merkt op dat in die wijk, waar de criminaliteit veel lager ligt dan het Antwerpse gemiddelde, de bewoners optreden ; in andere wijken met een veel hogere criminaliteit niet.

De heer Filip Dewinter antwoordt dat het sociaal weefsel in de Tuinwijk nog vrij hecht is. In andere Antwerpse wijken is dit het geval niet meer. Daar uit de vertwijfeling van de bewoners zich in pijnlijke incidenten. In de Tuinwijk is het sociaal weefsel nog sterk genoeg om de bevolking ervan samen te brengen. In een crisissituatie grijpt de bevolking dan naar middelen die misschien niet toelaatbaar zijn. Maar toch is het vooral de overheid die het failliet van het eigen veiligheidsbeleid niet wil erkennen.

De heer Tuur Van Wallendael repliceert dat er geen crisissituatie is.

De heer Filip Dewinter wijst erop dat men veelal beweert dat er een subjectief gevoel van onveiligheid is. Soms is dit juist. Wat echter vooral van belang is, is wat de burger zelf meent te moeten onderkennen in zijn wijk. Beweren dat het de schuld is van het Vlaams Blok dat de burger zich onveilig voelt, getuigt van een ivoren-torenmentaliteit die voor het Vlaams Blok stemmen oplevert.

De heer Herman De Loor vindt dat het Vlaams Blok de problemen opklopt.

De heer Filip Dewinter wijst erop dat het Vlaams Blok de problemen in hun reële context beziet. Halverwege de jaren tachtig waren er in Antwerpen per jaar ongeveer 14.000 misdrijven. Nu zijn er echter meer dan 40.000 misdrijven per jaar. Dat is de realiteit.

De heer Tuur Van Wallendael vraagt of de heer Filip Dewinter de vergelijkbare cijfers voor bijvoorbeeld Amsterdam of Charleroi wil bekijken.

De heer Filip Dewinter wijst erop dat de Antwerpenaar geen boodschap heeft aan die cijfers. De gemiddelde Antwerpenaar komt zelden in New York en is vooral geïnteresseerd in wat er in zijn straat en buurt gebeurt, zelfs al is de situatie veel erger.

Mevrouw Vera Dua stelt vast dat er in Gent ook probleemwijken zijn. Toch zijn er daar geen grote problemen qua veiligheid, omdat men daar samen met de bewoners naar oplossingen heeft gezocht. In Borgerhout was er blijkbaar een communicatiestoornis tussen de ordediensten en de bevolking. Men moet nu de nodige maatregelen nemen, opdat het onveiligheidsgevoel dat er blijkbaar is, verdwijnt. Het Vlaams Blok klopt het onveiligheidsgevoel echter op, want het Vlaams Blok leeft van dergelijke gevoelens.

De heer Filip Dewinter meent dat de drie door hem aangehaalde problemen in de beleidsbrief niet aan bod komen, omdat de minister als socialistisch minister de problemen reduceert tot een conflict tussen arm en rijk. De minister vergist zich, want het betreft, volgens de heer Filip Dewinter, ook een probleem tussen verschillende identiteiten, culturen. In

veel wijken is er een overlast van niet-Europese vreemdelingen. De minister wil dit echter niet erkennen.

De heer Filip Dewinter is verwonderd dat de beleidsbrief zwijgt over de financiële problemen van de steden. Vanuit de steden wordt er echter om geld gesmeekt. Dit geld is er evenwel niet. Het is dan ook jammer dat de minister geen schuldverschikking aan de stad Antwerpen heeft toegestaan, terwijl het primordiaal is dat de grootsteden meer middelen krijgen. De heer Ward Beysen en minister Wivina Demeester-De Meyer hebben onlangs voorstellen geformuleerd inzake een herverdeling van de gemeentelijke fiscaliteit. De minister zou aan dergelijke voorstellen veel aandacht moeten besteden. In de beleidsbrief vindt men echter niets over dit onderwerp. De beleidsbrief bevat veel achtergrondinformatie en cijfers, maar weinig visie. Met die beleidsbrief zullen de stedelijke problemen niet worden opgelost.

De heer John Taylor meent dat de beleidsbrief een waardevolle en vrij volledige analyse bevat. Dit is op zichzelf al belangrijk als aanzet voor een discussie. De beleidsbrief is voor de volgende jaren een basistekst inzake de stedelijke problematiek.

De CVP-fractie is gewonnen voor een stedelijk beleid. Ook de CVP-fractievoorzitter heeft er altijd voor gepleit om het stedelijk beleid als een prioriteit te behandelen. De CVP heeft het regeerakkoord goedgekeurd. Toch wil dit niet zeggen dat er geen verschil van mening kan zijn over de manier waarop en over de middelen waarmee een stedelijk beleid moet worden gevoerd. Vaststaat dat er binnen de CVP-fractie nooit iemand getwijfeld heeft over de noodzaak om een stedelijk beleid te voeren.

Wel betreurt de heer John Taylor dat de minister gesuggerend heeft dat er bij de vertegenwoordigers van landelijke gemeenten geen bereidheid zou zijn voor het voeren van een stedelijk beleid. Die uitlating leidt tot polarisatie, die in dit dossier niet nodig is. Men heeft er in Vlaanderen alle belang bij dat er over een dergelijk belangrijk dossier een consensus is. Als men voor de stedelijke problemen geen oplossing vindt, zullen de problemen immers over heel Vlaanderen uitdeinen.

In de beleidsbrief wordt er gesteld dat er nu voor de eerste keer een totaalvisie op het stedelijk beleid wordt ontwikkeld. Toch kan men, volgens de heer John Taylor, niet ontkennen dat er in het verleden al heel wat impulsen gegeven zijn inzake kansarmoedebestrijding en stedelijk beleid. Dit was bijvoorbeeld het geval met de fondsen Van den Bossche en Lenssens en met Domus Flandria, waarvan de middelen in grote mate op kansarmoede en op de steden – vooral de grote steden – waren gericht. De vraag rijst dan ook of er lessen worden getrokken uit die initiatieven van de voorbije jaren. Vanuit sommige hoeken hoort men nu al de kritiek dat sommige projecten van Domus Flandria binnen twintig tot dertig jaar probleemgevallen zullen zijn. Dat dergelijke recente grootschalige projecten geen goede aanpak zouden geweest zijn, is een jammerlijke vaststelling. Het is dus belangrijk om bij een analyse ook lessen te trekken uit het recente verleden.

De heer John Taylor wijst erop dat de minister de laatste maanden nog VFIK-projecten heeft goedgekeurd. Sommige projecten zullen nog tot in 1999 lopen. De vraag rijst of dit een goede optie is.

Minister Leo Peeters merkt op dat de discussie over die VFIK-projecten al bij de begrotingsbespreking 1996 aan bod is gekomen. De nu nog goedgekeurde VFIK-projecten betreffen verbintenissen van het verleden. Het betreft projecten die

in 1995 door gemeentebesturen werden ingediend en die maximaal tot midden 1997 kunnen lopen. Het zou onbehoorlijk bestuur geweest zijn om de engagementen van het verleden niet te honoreren. Die projecten worden aangerekend op kredieten 1995. Voor 1996 is geen enkel bedrag vastgelegd.

Op de opmerking van de heer John Taylor dat sommige VFIK-projecten goed en andere slecht waren, antwoordt minister Leo Peeters dat hij bij het goedkeuren van die projecten de gemeentelijke autonomie respecteert. In dat kader komt het de minister niet toe om de keuze van de gemeenteraad als goed of slecht te beoordelen.

De heer John Taylor meent dat men in het kader van het stedelijk beleid wel de vraag kan stellen of de gemeenten de moed zullen opbrengen om verkeerd gelopen zaken te corrigeren. Zal men voldoende lessen trekken uit het verleden ?

Minister Leo Peeters meent dat de gemeenten zeer goed beseffen dat zij lessen zullen moeten trekken. De gemeenten zullen trouwens meer worden geresponsabiliseerd. Zij zullen nu de mogelijkheden en middelen krijgen om een beleid te voeren. Het zijn dan ook de lokale beleidsverantwoordelijken die binnen enkele jaren zullen worden beoordeeld door de kiezer en de buitenwereld.

De heer John Taylor hoopt dat iedereen en zeker de minister en zijn beleidsmedewerkers de moed zullen hebben om het verleden te evalueren. In dit verband kan het aangewezen zijn dat de commissie een aantal deskundigen, zoals bijvoorbeeld professor De Brabander, hoort.

De commissiebezoeken aan Gent en Antwerpen hebben aangetoond dat er tussen beide steden sterke verschillen zijn. Naast die twee steden zijn er nog andere steden en gemeenten waar de problemen nog verschillend zijn. Men zal met die verschillen rekening moeten houden. Men kan zich niet beperken tot de problemen van de twee grote steden. Een bezoek van de commissie aan een aantal andere gemeenten zou dan ook aangewezen zijn.

De heer John Taylor wijst erop dat de beleidsbrief sterk het inclusief beleid beklemtoont. Het is noodzakelijk dat elke minister in zijn of haar beleid permanent beseft dat de stedelijke problematiek een belangrijke beleidsprioriteit van de Vlaamse regering is en dan ook geen beslissingen neemt die strijden met die beleidsprioriteit. Zo is het inplanten van grote winkelcentra aan de rand van de steden strijdig met een stedelijk beleid. Minister Leo Peeters zal er dan als minister bevoegd voor het stedelijk beleid ook moeten over waken dat wat de andere ministers willen beslissen, niet strijdig is met het stedelijk beleid. Dit is heel belangrijk.

De heer John Taylor is van oordeel dat het inclusief beleid niet tot Antwerpen en Gent kan worden beperkt, maar zich integendeel over heel Vlaanderen moet uitstrekken. Zo kan het nuttig zijn om een aantal kleinschalige sociale-woningbouwprojecten in landelijke gemeenten te stimuleren, opdat bijvoorbeeld kansarmen uit de grote steden de kans krijgen om er zich te vestigen. Dergelijke projecten kunnen bijdragen tot het ontstaan van een meer heterogene en gedifferentieerde bevolking.

Voor de heer John Taylor is het onduidelijk hoe het Algemeen Verslag over de Armoede concreet zal worden vertaald naar het stedelijk beleid. De heer John Taylor hoopt dat het Algemeen Verslag over de Armoede een permanent instrument wordt om ideeën en impulsen aan het stedelijk beleid te geven.

De heer John Taylor wenst meer informatie te verkrijgen over bestaande buitenlandse voorbeelden en de evaluatie ervan. Zo is het Docklands-project in London een dramatisch voorbeeld van een mislukt stedelijk beleid.

De minister heeft het stedelijk beleid een lange-termijnbeleid genoemd. Dit is onbetwistbaar zo, maar belet niet dat het dringend noodzakelijk is om snel een aantal zichtbare resultaten te tonen. De Vlaamse regering heeft het stedelijk beleid tot een van haar topprioriteiten uitgeroepen. Daarom moet de bevolking snel kunnen zien dat het niet bij woorden blijft, maar dat er ook daden volgen. Dat zal moeilijk zijn.

De heer John Taylor wijst erop dat de problematiek van het stadsgewest ruimer is dan de financiële problemen van de grote steden. Financiële solidariteit is nodig, maar de problematiek van het stadsgewest is ook verbonden met bijvoorbeeld ruimtelijke ordening of mobiliteit. Het herleiden van de problematiek van het stadsgewest tot een discussie over financiële solidariteit draagt het gevaar van een mislukking in zich mee. De discussie over het stadsgewest moet dus in een brede context worden gevoerd. De heer John Taylor bespeurt in de beleidsbrief ter zake twee benaderingen : enerzijds intergemeentelijk overleg tussen steden en voorsteden en anderzijds samenwerkingsverbanden. De discussie zal hoe dan ook moeilijk zijn. Enerzijds is er een financieel aspect en anderzijds is de problematiek van het stadsgewest niet alleen een probleem van de binnenstad, maar ook van de rand. Men zal de gemeenten uit die rand er moeten van overtuigen dat een stadsgewest ook hen aanbelangt.

De gewestplannen veroorzaken tot op vandaag negatieve effecten. Thans verrijzen er in de periferie van middelgrote gemeenten allerhande winkelcentra en grote verkoopruimten die een gevaar voor een toekomstige verloederding inhouden. Die winkelcentra zijn het gevolg van de gewestplannen die in het begin van de zeventiger jaren werden ontworpen.

Het belang van de buurtschap wordt in de beleidsbrief sterk beklemtoond. Een buurtschap is, volgens de heer John Taylor, moeilijk werkbaar in de stad, zelfs in een goed functionerende stad met een gedifferentieerde bevolking. Ook in landelijke gemeenten is de buurtschap verzwakt. Hoe kan men een buurt aantrekkelijk maken, bijvoorbeeld om er te winkelen, als men weet dat de gezinnen die men wenst aan te trekken een hoge mobiliteit hebben en in de winkelcentra aan de rand gaan winkelen ? Welke instrumenten kan de minister aanwenden om de buurtschap te realiseren ?

In verband met het financiële aspect van het stedelijk beleid vraagt de heer John Taylor om een overzicht van het aandeel van elke gemeente in het Gemeentefonds. Welk aandeel is er per gemeente en per inwoner ? Als bijlage 2 bij dit verslag is een dergelijk overzicht toegevoegd.

De heer Marc Van Peel herinnert eraan dat de heer Mark Suykens tijdens de hoorzitting van 1 februari 1996 met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten beklemtoond heeft dat het van belang is om de totale inkomsten- en uitgavenstromen van de gemeenten in kaart te brengen.

De heer John Taylor wijst erop dat de stedelijke problematiek ongetwijfeld een financiële component vertoont. De financiële mogelijkheden verschillen van gemeente tot gemeente. De financiële moeilijkheden van Antwerpen zijn acuut. Het is dus belangrijk dat er financiële middelen worden vrijgemaakt voor de steden. Men zal echter de stedelijke problematiek niet oplossen door de inkomensstroom van de andere gemeenten af te snijden. Op die manier zou men immers problemen creëren in gemeenten waar er nu nog geen

problemen zijn. Men moet dus geen problemen oplossen in bepaalde gemeenten door het creëren van problemen in andere gemeenten. Het Sociaal Impulsfonds is een begin. Het bedrag ervan kan hopelijk worden verhoogd. Kunnen er vanuit de begroting van de Vlaamse Gemeenschap niet meer middelen voor het stedelijk beleid worden ingezet ? Binnen de begrotingsnormering van de meesternorm is het gerealiseerde begrotingstekort immers al twee jaar na elkaar lager dan geraamd werd.

Via de gemeentelijke autonomie wil de minister met resultaatsverbintenissen werken. De heer John Taylor meent dat die gemeentelijke autonomie echter niet mag beletten dat er binnen een kader moet worden gewerkt. Zo spreekt de beleidsbrief over het opstellen van een beleidsnota op lokaal vlak. Dit mag niet in formalisme ontsproten. Een bepaald raam waarbinnen er moet worden gewerkt, is wenselijk. Als elke gemeente haar eigen weg kan gaan, kunnen er problemen ontstaan. Een aantal projecten uit het verleden hebben immers aangetoond dat de gemeentelijke autonomie – hoe noodzakelijk ze ook is – problemen kan veroorzaken. Het valt niet te ontkennen dat een aantal financiële problemen van sommige gemeenten het gevolg zijn van hun vroeger beleid.

De heer John Taylor vindt in de beleidsbrief weinig terug inzake participatie van de bevolking en deelgemeenteraden.

Minister Leo Peeters wijst erop dat deelgemeenteraden onder de federale bevoegdheid vallen.

De heer John Taylor merkt op dat er in de beleidsbrief inzake het veiligheidsprobleem weinig terug te vinden is van een overleg met de federale overheid.

Minister Leo Peeters antwoordt dat het overleg met de federale overheid al bestaat. Daarom is het niet expliciet in de beleidsbrief vermeld. Uiteraard zullen de federale initiatieven volledig worden geïntegreerd in het stedelijk beleid.

De heer André Kenzeler merkt op dat wonen zeer belangrijk is en het gedrag van mensen bepaalt. Stedelijk beleid is niet beperkt tot een debat tussen Antwerpen en Gent.

Antwerpen kent nu een moeilijke financiële toestand. Historisch was er vroeger een (geld)stroom van de buiten naar de stad. Daar was alles aanwezig. Uiteindelijk is die stad voor een deel onleefbaar geworden, de industrie is er weggetrokken en de bevolking ontvlucht de stad. Uiteraard is er dan een effect op de inkomsten.

In het woongebeuren heeft men geen impact op de eigenaars van privé-woningen. Bij het wonen is er een optreden van enerzijds de privé-sector en anderzijds de overheid, hetzij stad, gemeente of sociale maatschappijen. Die moeten kunnen renoveren.

Tijdens het commissiebezoek aan Antwerpen heeft de heer André Kenzeler over huisjesmelkers horen spreken. Ook in Maaseik waren er huisjesmelkers. Die mensen zijn erop uit om zoveel mogelijk geld te verdienen en zo weinig mogelijk hun woningen te onderhouden. Daar begint de misère. Als gemeente of stad moet men daar greep op krijgen. Als een burgemeester nu een krot onbewoonbaar verklaart, krijgt hij de kritiek dat hij tegen de privé-sector gekant is.

Men stelt vast dat het niet-onderhouden van woningen bepaalde mensen naar die woningen lokt : vreemdelingen of anderen. Dan verloedert een hele straat snel en ontstaan er problemen. Als men die problemen wil aanpakken, moet ook de privé-sector een rol spelen naast de overheid (federale, Vlaamse, gemeente).

Voor de heer André Kenzeler is de beleidsbrief een document waarmee een aanzet is gegeven. Bepaalde negatieve reacties op de beleidsbrief verwonderen de heer André Kenzeler. Het stedelijk beleid is nieuw en er is dus ook nog niets gerealiseerd. Men kan dan ook niet beweren dat het stedelijk beleid negatief uitvalt. Wat meer bescheidenheid zou sommigen sieren.

Met geld alleen zal men de problemen niet oplossen. Men moet hefboomen zoeken om de problemen van de probleemwijken op te lossen. Daarbij kan men denken aan bijvoorbeeld onbewoonbaar verklaren of belastingen. Als men de huisjesmelkers kan dwingen tot het renoveren van hun woningen, dan zullen misschien andere mensen in die woningen hun intrek nemen.

Als men over kansarmoede spreekt, moet men zich afvragen waarom mensen in kansarmoede leven. Moet men die soms niet heropvoeden ?

In verband met criminaliteit merkt de heer André Kenzeler op dat uit rijkswachtgegevens blijkt dat er in 1995 in zijn gemeente slechts 811 diefstallen werden geregistreerd, terwijl er in 1994 nog meer dan 1.500 registraties waren. Die daling is het gevolg van een grotere meldingsbereidheid van de bevolking. De betere medewerking van de bevolking leidt er ook toe dat er nu meer kansen zijn tot het oplossen van misdrijven.

Men moet dus de sociale controle bijsturen en de vervreemding tegengaan. In een klein dorpje kende iedereen vroeger iedereen. Tegenwoordig is het moeilijk, zelfs in kleine dorpen, om bepaalde mensen nog in die dorpse sfeer te betrekken en tegen de vervreemding in te gaan. Als men erin slaagt om die vervreemding tegen te gaan, dan bekomt men automatisch een sociaal leven met een goed functionerend verenigingsleven.

De problemen van kansarmoede en achterstelling en de stedelijke problemen moeten met allen samen worden opgelost. Na vier of vijf jaar kan dan worden geëvalueerd wat er goed en wat er minder goed werd gedaan.

Mevrouw Vera Dua meent dat als de heer André Kenzeler vertrekt van de privé-huurmarkt, goede intenties alleen niet zullen volstaan. Een echte oplossing kan maar worden bereikt met een wijziging van de huurwetgeving, zodat de verhuurders verplicht worden te verhuren op een menselijke manier en tegen aanvaardbare huurprijzen en kwaliteitsnormen. De huurwetgeving is echter een federale bevoegdheid.

De heer Francis Vermeiren meent dat heropvoeding noch dwingende maatregelen de stedelijke problemen zullen oplossen. Wetgevingen zijn dwingende maatregelen. In andere regimes heeft men zonder resultaat met dwingende maatregelen gewerkt. Men moet de mensen eerder motiveren dan dwingen. In elk geval moet men de kleine privé-eigenaar niet verwarren met eventuele speculanten die er wegens bepaalde redenen baat bij hebben om wijken te zien verdwijnen. Die kleine privé-eigenaar heeft daar geen belang bij. Wat men in de steden nodig heeft, is hetgeen de heer Tuur Van Wallendaal uit de memoires van Semprun heeft geciteerd : cafés, musea, vrienden, bibliotheken. Als men in de steden een dergelijk klimaat wil creëren, dan mag men de bevolking niet demotiveren. Dan heeft men winkelstraten nodig, zoals de minister ook in zijn beleidsbrief voorhoudt. Een stad kan niet leven zonder veel kleine zaken die soms op het eerste gezicht een beetje romantisch kunnen zijn.

De bevolking motiveert men niet door overmatig controleren en door overdreven eisen inzake bijvoorbeeld ruimtelijke

ordering, waarbij de bevolking soms maanden of jaren moet wachten op een beslissing voor ze bijvoorbeeld een rolluik mag schilderen. Dat is de realiteit. Die geest moet dus veranderen.

Mevrouw Vera Dua meent dat er een impasse blijft bestaan, zolang men in een grootstad verplicht is om een krot te huren tegen een maandelijks huurprijs van 15.000 frank. Dan moet de overheid optreden. Zolang men dergelijke sociale wantoestanden laat bestaan, kan geen stedelijk beleid worden gevoerd.

De heer Francis Vermeiren noemt het optreden van de huisjesmelkers onaanvaardbaar. Als men erin slaagt om de hele sfeer te veranderen, zullen de huisjesmelkers verdwijnen.

De heer André Kenzeler wijst op het bestaan van verloederde sociale wijken. Die wijken moeten worden afgebroken of gerenoveerd.

Wat het veiligheidsbeleid betreft, draagt iedereen en elk beleidsniveau, ook de gemeenten, een bepaalde verantwoordelijkheid.

De heer André Kenzeler is van oordeel dat kleine privé-eigenaars meestal nog bereid zijn tot renoveren. In Maasmechelen heeft men een belasting tegen verkrotting. Die heeft positief bijgedragen tot het verfraaien van de gemeente. De meeste eigenaars, op enkele uitzonderingen na, hebben gerenoveerd. Als men de verkrotting wil tegengaan, dan moet men ervoor zorgen dat iedereen wil samenwerken.

Voor de heer Etienne Van Vaerenbergh is de in de beleidsbrief gevolgde werkmethode van een brede analyse met een bondige beschrijving van het te voeren beleid, positief. Het tegendeel zou verdacht zijn geweest.

De heer Etienne Van Vaerenbergh meent dat de in de beleidsbrief beschreven problemen in twee soorten gemeenten terug te vinden zijn, namelijk in de grote steden en in de echt rurale gemeenten. Uit die twee soorten gemeenten trekt de bevolking weg. Ook de gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant heeft, ter gelegenheid van zijn bezoek aan de gemeenten van de provincie, kunnen vaststellen dat problemen zich vooral in de stedelijke gebieden en in de rurale gebieden voordoen. De gemeenten die het goed doen, zijn die gemeenten waar de bevolking naar toe trekt vanuit de steden en de rurale gebieden. In die gemeenten is het goed wonen omdat er voor de bevolking op korte afstand een goede infrastructuur is en men er in het groen woont. De beleidsbrief is echter beperkt tot de problemen van de grote steden.

De vaststelling dat de omvang van de problemen in het buitenland groter is, belet niet dat er ook in Vlaanderen problemen zijn. Als er problemen zijn, dan moeten die worden opgelost.

De heer Etienne Van Vaerenbergh beklemtoont dat er slechts beperkte middelen staan tegenover de veelheid van problemen en remedies, de totaalaanpak die moet gebeuren en het inclusief beleid. Het belangrijkste is echter dat de veelheid van remedies in de praktijk wordt omgezet

De heer Etienne Van Vaerenbergh vraagt hoe men in Brussel aan buurtafbakening zal doen. Voor de heer Etienne Van Vaerenbergh is er ter zake maar één oplossing, namelijk de inplanting van een project door de Vlaamse Gemeenschap. Noodgedwongen zal dit project dan, als Vlaams initiatief, enkel voor een bepaalde bevolkingscategorie van Brussel functioneren. In de welzijnssector bestaan er in Brussel nog altijd Vlaamse Centra voor Maatschappelijk Werk die afhan-

gen van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie. Een Vlaams project is meer aangewezen dan de symptoombestrijding, waarmee welzijnswerkers in Brussel nu al voldoende bezig zijn.

De heer Mark Van der Poorten meent dat in de interessante beleidsbrief de verhouding tussen het informatieve en het beleid dat zal worden ontwikkeld, niet altijd duidelijk is.

De beleidsbrief handelt uiteraard over de steden. Toch zijn er ook in andere gemeenten problemen. Terecht wordt benadrukt dat het stedelijk beleid op een veelheid van problemen is gericht en een lange-termijnopdracht inhoudt. Op het terrein moeten de eerste resultaten wel snel zichtbaar worden. Er is geen tijd te verliezen.

De heer Mark Van der Poorten gaat akkoord met het inclusief beleid. Wel vreest hij dat in de praktijk het inclusief beleid voor de afzonderlijke ministers aanleiding kan geven tot het uitwerken van nieuwe aparte regelgevingen en procedures. Daaraan is er echter geen nood. Het komt erop aan in te spelen op de noden die aanwezig zijn. Vanuit zijn concrete ervaringen meent de heer Mark Van der Poorten dat er nood is aan meer autonomie voor de gemeenten en, wat de huisvestingssector betreft, voor de erkende huisvestingsmaatschappijen. Die moeten meer verantwoordelijkheid krijgen en willen opnemen. De op lokaal vlak aanwezige creativiteit moet tot ontplooiing kunnen worden gebracht. Tevens moet men absoluut vermijden om te vervallen in allerlei ingewikkelde en tijdrovende procedurestelsels.

Voor de heer Mark Van der Poorten rijst de vraag in hoeverre sommige problemen niet het gevolg zijn van de huidige bestuurlijke organisatie. De organisatie is uiteraard moeilijker in de grootsteden. In de regionale centra is het bestuurlijk apparaat ook niet altijd adequaat uitgebouwd. Wijzigingen van de bestuurlijke organisatie dringen zich dus op. Zolang de gemeente- en provinciewet echter geen gewestelijke bevoegdheid zijn, ontbreken op Vlaamse vlak essentiële hefboomen inzake bestuurlijke organisatie.

Wat de sociale huisvesting betreft, is de heer Mark Van der Poorten ervan overtuigd dat de problemen niet louter met de omvang van de financiële middelen te maken hebben, maar ook verband houden met procedures en voogdij. Nu is er een opdeling van subsidiëeringsmechanismen met telkens een eigen procedure en een bemoeizuchtige voogdij. Het totale budget wordt zo fel versnipperd. In het kader van een vier jaar geleden begonnen dossier is men in Denderleeuw in januari 1995 met de procedure voor een verwerving gestart. Het dossier zou nu – dertien maanden later – voor beslissing op het kabinet van de minister liggen. Pas als men over enkele weken of maanden een principiële goedkeuring krijgt, kan men overgaan tot een definitieve verwerving. Maar dan moet men nog starten met het bouwdoossier. Het project zal dus zeker zeven jaar aanslepen. Ter plaatse schept dit wrevel.

De erkende vennootschappen kunnen ook met minder subsidies werken. Een verhoogde kostprijs wordt immers in de hand gewerkt door de te lange termijn tussen verwerving en realisatie. Als men de verwerving en de realisatie qua timing beter op elkaar afstemt, zijn de erkende vennootschappen in staat om zich meer te gedragen zoals op de privé-markt.

De heer Marc Van Peel erkent dat er in de steden niet enkel een accumulatie van problemen is. Steden houden inderdaad ook kansen in zich. Wel kan men er in de context van een beleidsbrief Stedelijk Beleid niet onderuit om vooral over de problemen te discussiëren. Ingrijpen op wat positief is, is immers niet nodig.

Terecht is erop gewezen dat het elders bestaan van zwaardere problemen geen reden vormt om de hier bestaande problemen niet aan te pakken.

De heer Marc Van Peel meent dat men scherp moet definiëren wat grootstedelijke problematiek is. Daarover is er nu begripsverwarring. Volgens de heer Marc Van Peel stelt men bij een goede definitie vast dat een grootstedelijke problematiek eigenlijk niet bestaat en dat de maatschappelijke problemen in de samenleving groter worden naarmate de concentratie van mensen die dicht op elkaar wonen, groter is. Dit wordt bewezen door het continuüm van de stadsomvang : hoe groter de stad, hoe groter de problemen. Met als uitschieters bijvoorbeeld New York en Mexico Stad.

Volgens de heer Marc Van Peel moet men zich het meest bezig houden met die concentratieproblematiek. In de samenleving ziet men in stedelijke agglomeraties het meest probleemcategorieën en probleemfenomenen zoals bijvoorbeeld het mobiliteitsvraagstuk. In die agglomeraties heeft men ook het meest te kampen met problematisch gedrag of gedrag waar mensen last van hebben. In de samenleving stijgt het aantal echtscheidingen ten opzichte van het aantal huwelijken. In de stad ligt het aantal echtscheidingen echter nu al hoger dan het aantal huwelijken. Het sociale weefsel brokkelt overal af, maar brokkelt het meest af in de steden. Voor de heer Marc Van Peel houdt probleemgedrag ook politieke keuzes voor extreem links of extreem rechts in. De stedelijke problematiek houdt dus ook een politiek probleem in.

Naast de concentratieproblematiek kennen de steden een financieel probleem. Hun middelen en hun fiscaal draagvlak zijn meestal kleiner dan elders. Uiteraard doet er zich ter zake differentiatie voor. Zo is het huisvestingsprobleem in Gent veel groter dan in Antwerpen. In Antwerpen is het financieel probleem dan weer veel groter. Maar ook Gent is onvoldoende gewapend om tegen de problemen op te treden.

De hamvraag is hoe men uit die situatie kan geraken. Nu wordt er volgens de heer Marc Van Peel een trage weg bewandeld. Voor diegenen die zich al jaren voor de stedelijke problematiek inzetten, komt het bevreemdend over dat de stedelijke problematiek nu vooraan op de agenda wordt geplaatst, hoe verheugend dit ook op zichzelf is. In het verleden zijn er al vele maatregelen genomen. Typisch is dat men geld verkrijgt van hogere overheden, zodra men problematieken van sociale achterstelling en kansarmoede dik in de verf zet. Dit is sinds het einde van de tachtiger jaren het geval. Om fondsen los te weken van de hogere overheid is men op grote schaal gaan praten over sociale uitsluiting, sociale achterstelling, kansarmoede. Daarvoor zijn de fondsen Van den Bosch en Lenssens en uiteindelijk het VFIK-fonds in het leven geroepen. Het middel voor de steden om voor hun grotere problemen wat extra geld los te weken, is het sterk onder de aandacht brengen van allerlei 'miserabiliteit'.

De heer Marc Van Peel weet dat de minister niet van plan is om het stedelijk beleid te beperken tot de kansarmoede-problematiek. Wel is de beleidsbrief, zowel in haar analyse als in haar beleidsvoorstellen, sterk gericht op die kansarmoede-problematiek. Uiteraard is die problematiek zeer belangrijk en moeten er oplossingen voor worden gevonden. Het is echter evenzeer belangrijk om de totaliteit van de problemen te zien.

De heer Marc Van Peel herinnert eraan dat hij bij de vorming van de huidige Vlaamse regering een schuldverlichting voor de stad Antwerpen heeft bepleit, zodat de stad jaarlijks – in plaats van de huidige 6 miljard frank – bijvoorbeeld slechts 4 miljard frank schuld zou moeten afbetalen. Daarmee

zou de stad de nodige beleidsruimte hebben voor maatregelen inzake bijvoorbeeld kansarmoede, infrastructuur, mobiliteit en buurten zonder kansarmoede. Het aankaarten van een schuldverlichting is echter niet geslaagd. Nu is men de weg opgegaan van het Sociaal Impulsfonds. Het woord sociaal is symptomatisch. Begrip kweken voor de stedelijke problematiek verloopt nog steeds via aandacht voor kansarmoede en achterstelling. In het decreet betreffende de verdeling van het Sociaal Impulsfonds wordt gelukkig de nodige bestedingsvrijheid gegeven. Dit is heel belangrijk om de middelen niet alleen voor kansarmoede, maar ook in een bredere zin te kunnen besteden.

Wat het integraal of interdepartementaal beleid betreft, kan de heer Marc Van Peel zich voorstellen dat elke minister aan zijn of haar kabinet de opdracht heeft gegeven om binnen zijn of haar bevoegdheid snel een nota te schrijven met enkele stedelijke aandachtspunten. Die nota's zijn dan in de beleidsbrief Stedelijk Beleid verwerkt. Een aantal vrome beleidsintenties formuleren volstaat niet. Het is uiterst belangrijk dat de Vlaamse regering werk maakt van een integraal, inclusief beleid. Als men ooit het mobiliteitsprobleem wil oplossen, zullen enkele tientallen miljoenen franken en een aantal convenanten niet volstaan. Hetzelfde geldt inzake ruimtelijke ordening. In de beleidsbrief wordt terecht verwezen naar het belang van een economische ontwikkeling in de steden. Voor de steden is een Economisch Impulsfonds wellicht even belangrijk als een Sociaal Impulsfonds. Een gericht KMO-beleid en het in de stad houden van ondernemingen moet worden gestimuleerd. Dit vergt meestal bijkomende middelen.

Zoals men op sociaal vlak een impuls geeft, zo moet er ook een even grote impuls worden gegeven op het vlak van bijvoorbeeld ruimtelijke ordening, mobiliteit, economisch beleid. Daar is men nu nog niet aan toe, zoals ook uit de beleidsbrief blijkt. De Vlaamse regering beschouwt het wetenschapsbeleid terecht als een prioriteit en trekt 2 miljard frank extra uit voor het via investeringen inlopen van de achterstand op het buitenland. Dit is een duidelijk voorbeeld van het koppelen van beleidsvoornemens aan financiële inspanningen. Als het Sociaal Impulsfonds zich waar kan maken, geldt dit ook op sociaal vlak. Hetzelfde ziet men echter niet op andere vlakken, waar de problemen minstens even groot zijn.

Inzake openbaar vervoer investeert men in Antwerpen in een groot voorstadsnet, waarbij trams onder de grond lopen en de bevolking uit de rand sneller in het centrum geraakt. Dit is uitstekend, maar vereist jammer genoeg wel de afschaffing van een fijnmazig net binnen de oude stad, zodat de mensen die nog in de oude stad wonen de tram letterlijk aan hun neus zien voorbijgaan. Dit is toch merkwaardig. Maar ook dit is stedelijk beleid, namelijk dat men niet verder wordt ontmoedigd om in de stad te wonen. De heer Marc Van Peel beschouwt een dergelijke samenhang van problemen als de belangrijkste lacune in de beleidsbrief.

Wat de bestuurlijke reorganisatie en eventuele fiscale herverdelingen betreft, is er gepleit om buitenlandse voorbeelden te bezoeken of buitenlandse deskundigen naar hier te laten komen. Er is het veel geciteerde voorbeeld van Rijsel. Er is het wellicht nog betere voorbeeld van de stadsprovincies in Nederland, waar men ambtelijk en zeer planmatig een grote hervorming heeft voorbereid die logisch was, maar door de bevolking is afgeschoten. Zoals zo vaak kan men zich als Vlaming verheugen over het feit dat men wat trager is in het implementeren van nieuwe beleidsbeslissingen, want men kan leren uit de fouten van elders. De meeste commissieleden zijn er wellicht van overtuigd dat men ook in Vlaanderen tot

een bestuurlijke reorganisatie zal beslissen. Die beslissing kan binnen 5 of binnen 25 jaar worden genomen. Een beslissing binnen 25 jaar is echter te laat om een aantal ingrepen nog door te voeren.

Een bestuurlijke reorganisatie moet goed worden voorbereid. Er zijn immers veel actoren bij betrokken. De vorming van stadsprovincies of stadsgewesten is niet mogelijk zonder de rol van de intercommunales, de provincies, de steden en deelgemeenteraden in de discussie te betrekken. Anders creëert men gewoon een bijkomend bestuursniveau, wat uitgesloten lijkt. In die context is de heer Marc Van Peel van oordeel dat discussies over mogelijke fiscale herverdelingen tussen gemeenten nu voorbarig zijn. Een koppeling tussen bestuurlijke reorganisatie en fiscale herverdeling is nodig. Een rechtvaardiger fiscale herverdeling tussen de steden en hun onmiddellijke randgemeenten – waarvoor er goede redenen zijn –, is enkel haalbaar met de creatie van een politiek niveau, waar diegenen die anders belast worden mee inspraak hebben in het beleid dat in die regio wordt gevoerd.

Een bestuurlijke reorganisatie staat evenmin los van de regionalisering van de gemeente- en provinciewet. Ter zake heerst er windstille op federaal vlak. Tijdens de hoorzitting van 1 februari 1996 met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten is gebleken dat haar Brusselse en Waalse zusterverenigingen vragende partij zijn voor een regionalisering van de gemeentewet. Ook de PS is vragende partij. Het federale regeerakkoord maakt hierover geen gewag. De heer Marc Van Peel vermoedt dat dit het gevolg is van de vrees bij de onderhandelaars van het regeerakkoord dat een eis tot regionalisering van de gemeentewet een communautaire tegeneis zou hebben uitgelokt. De regionalisering van de gemeentewet is echter een duidelijke bepaling van het Sint-Michielsakkoord dat moet worden uitgevoerd. Men zal dus, liefst samen met Franstalige partners, bij de federale overheid moeten aandringen. Men doet dit best samen met de Franstaligen als men niet in communautair vaarwater wil terechtkomen.

De heer Ward Beysen noemt de stedelijke problematiek internationaal. De stedelijke problematiek is niet te herleiden tot een Vlaamse problematiek, maar is een algemene grootstedelijke problematiek die in alle landen van de wereld voorkomt. Over de hele wereld, zowel in Westerse landen als in ontwikkelingslanden, is er een grootstedelijke problematiek waar te nemen. Uiteraard zijn er belangrijke verschillen tussen de problematiek van Antwerpen en die van bijvoorbeeld Bombay.

Aan het zeer belangrijke stedelijk beleid kan niet genoeg aandacht worden besteed. Al te lang is door de politieke wereld aan het stedelijk beleid veel te weinig aandacht besteed.

Volgens de heer Ward Beysen is er een parallel tussen de groei van de algemene welvaart en de verarming van de steden. De welvaarts groei heeft aanleiding gegeven tot expansionisme. In een eerste fase zochten de mensen, doordat zij het beter hadden, naar een betere leefomgeving die zij in de steden niet meer vonden. Het gevolg was een aanzienlijke stadsvlucht. Sinds het inwerkingtreden van de Antwerpse fusie in 1982 heeft de stad Antwerpen 40.000 inwoners verloren. Een bevolkingsverlies van 40.000 inwoners betekent een stad als Dendermonde of Sint-Truiden verliezen. Het bevolkingsverlies veroorzaakt een verlies aan fiscale draagkracht. Men moet de moed hebben om dat verlies aan fiscale draagkracht te vergelijken met de respectieve begrotingen van bijvoorbeeld Dendermonde of Sint-Truiden.

Die ontvolking van de steden is door de rand in de hand gewerkt met sterke promotionele gegevens. De rand kon meer ruimte en groen aanbieden. In de rand was er meestal ook een lagere fiscale druk. Voor vele duizenden mensen zijn dit onbetwistbaar lokmiddelen geweest om zich in de rand te vestigen. Zo is er een probleem van een gebrek aan soepele mobiliteit ontstaan. Die 40.000 personen hebben immers nieuwe en andere verkeersstromen op gang gebracht en waren hoofdzakelijk aangewezen op privé-vervoer. Het openbaar vervoer kon of wilde op dit gegeven niet inspelen. Uiteraard zijn er ook belangrijke budgettaire implicaties.

De heer Ward Beysen verklaart dat hij als pseudo-stedeling spreekt. In 1975 is immers besloten om de gemeente Wilrijk, waar de heer Ward Beysen woonde en woont, te annexeren bij de stad Antwerpen. De gemeente Wilrijk had ongeveer 40.000 inwoners op het ogenblik dat een fusie van 500.000 inwoners tot stand kwam. Het gevoel dat het om een annexatie ging, is, veertien jaar na de fusie, in de omgeving van de heer Ward Beysen nog steeds levendig. Als geannexeerde stedeling kent de heer Ward Beysen dus de twee situaties.

Als men zich in het Parlement als stedeling uitspreekt, krijgt men onmiddellijk alle mogelijke banbliksems over het hoofd. Toch moeten de stedelijke noden onder de aandacht worden gebracht. De commissiebespreking wekt bij de heer Ward Beysen de indruk dat de niet-stedelingen niet altijd de behoeften van de steden erkennen. Bij het commissiebezoek aan de stad Antwerpen had de heer Ward Beysen de indruk dat een aantal commissieleden zich nauwelijks een idee konden vormen van de graad van kansarmoede waarmee een grote stad te kampen heeft.

Een debat over het stedelijk beleid is echter niet beperkt tot kansarmoede en achterstelling. Een stad heeft immers, onder meer op economisch vlak, troeven die van belang zijn voor het ruime hinterland. In een toespraak heeft de heer Ward Beysen ooit gesteld dat als het slecht gaat met een grote stad, het vroeg of laat ook slecht zal gaan met de rand en met het ruime hinterland. Elke Vlaming heeft dus belang bij een goed werkend stedelijk apparaat. En dat geldt dan niet alleen voor Antwerpen en Gent, maar voor elke Vlaamse stad. Dit is een belangrijk gegeven bij de uitbouw van een beleid.

De heer Ward Beysen noemt de benoeming van een minister bevoegd voor stedelijk beleid positief. Wel heeft hij de indruk dat die minister de gevangene wordt van zijn ministeriële collega's binnen de Vlaamse en federale regering. De stedelijke problemen zijn immers zo verweven dat ze niet louter als een gewestelijke of als een federale aangelegenheid te beschouwen zijn. Daarbij verschijnt dan het monster van de interministeriële conferentie waar men met vele tegenstrijdige belangen rond de tafel zit. Dit is een euvel, omdat men uiteindelijk de vraag zal moeten beantwoorden hoe men binnen een redelijke termijn het draagvlak van de steden kan versterken.

Die vraag leidt rechtstreeks naar het fiscale terrein, hetgeen een federale bevoegdheid is. De laatste weken zijn over een herverdeling van de fiscaliteit een aantal verklaringen afgelegd, onder meer door de heer Ward Beysen en minister Wivina Demeester-De Meyer. Een aantal studies daarover zijn ook gemaakt. Rond de vraagstelling leeft er dus een behoefte. Men kan de vraag nu niet meer uit de weg. Zij die denken dat het beheer van steden en gemeenten over tien, vijftien of twintig jaar op dezelfde manier als nu kan worden gevoerd, vergissen zich.

Men moet nagaan of er geen gesprek op gang kan worden gebracht over de nieuwe solidariteit tussen steden en gemeenten. Volgens de heer Ward Beysen moet het beleid daartoe de nodige impulsen geven. Het gesprek is evenwel niet als tijdgebonden te beschouwen, omdat de geesten nog moeten rijpen.

Als men vaststelt dat de afwenteling van de fiscaliteit op de gemeenten de laatste zeven jaar voor een stad als Antwerpen is verviervoudigd, en dat de stad Antwerpen verleden jaar meer dan een half miljard frank belastingen moest betalen aan de hogere overheid, dan moet het toch duidelijk zijn dat men daarover moet spreken, want dit is geen normale gang van zaken meer.

Men zal moeten vertrekken van de vraag hoe autonoom een gemeente- of stadsbestuur nog zal kunnen zijn in de 21ste eeuw. En hoe autonoom kan en wil een bestuur zijn ?

Cruciaal is dus het uitgangspunt dat er een duidelijke afwenteling van fiscaliteit door het federale en regionale niveau is geweest. Daarbij moet worden nagegaan welke specifieke functies en taken de steden, respectievelijk de gemeenten, in de toekomst moeten vervullen.

In het verleden is er schromelijk overdreven. Er is zo sterk overdreven dat men nu soms – ten onrechte – de stelling hoort dat de steden bijna geen centrumfunctie meer te vervullen hebben. Die stelling hoort men omdat sommige gemeenten, door de groei die ze hebben meegemaakt, meer mogelijkheden hebben gekregen en zaken gaan realiseren zijn die niet tot hun taken behoren. Zo wilde elke gemeente in de zestiger jaren per se een eigen zwembad, sporthal en cultureel centrum. Als men nu de kosten en de facturen ervan opvraagt, bekomt men onthutsende cijfers. De heer Ward Beysen gelooft dat er een fundamenteel gesprek moet kunnen worden gevoerd, los van alle bijbedenkingen en los van een directe besluitvorming. Dat zou immers het slechtste zijn wat er kan gebeuren. Een dergelijk gesprek moet permanent worden gevoerd in de commissie en in het Vlaams Parlement, zodat in de toekomst een betere ordening van de mogelijkheden van steden en gemeenten ontstaat. Dit betekent dat men uiteraard verder moet nadenken over de bestuurlijke organisatie.

De heer Ward Beysen merkt op dat er in de buurlanden zaken aan het bewegen zijn waarvoor men niet onverschillig kan blijven. Aan de grens van het Vlaams gewest komt in het Franse Rijsel, met enorme financiële en niet-financiële impulsen van de Franse overheid, een nieuwe metropool tot stand. Dit ging gepaard met een belangrijke bestuurlijke reorganisatie, namelijk de oprichting van de communauté urbaine. De gevolgen ervan zijn grensoverschrijdend. Op die manier wordt de concurrentiepositie tussen Frankrijk en het Vlaams gewest vertekent, omdat men niet langer met gelijke structuren werkt. Frankrijk is innoverend opgetreden. In Nederland is men veel geleidelijker te werk gegaan. De ontwikkeling van de stadsprovincie, hoewel niet populair bij de bevolking, is er echter niet meer tegen te houden. Dit leidt de heer Ward Beysen ook af uit contacten met zijn Nederlandse zusterpartij. In Vlaanderen zit men geprangd tussen die twee belangrijke handelspartners. Men zal ook hier aandacht moeten aan schenken, omdat men anders geen totaalbeeld zal krijgen van wat de bedoeling moet zijn, namelijk te zoeken naar een functionele oplossing voor een problematiek waar men niet meer onderuit kan.

De heer Ward Beysen wil twee deelaspecten betreffende de beleidsbrief behandelen. Ten eerste moet men grondig nadenken over het gebruik van alle opgerichte fondsen. In het

begin staat elke minister erop om zijn naam aan een fonds te verbinden. Later krijgen die fondsen dan een neutralere naam. Via die fondsen worden zeer veel middelen besteed. De vraag rijst wel of al die middelen resultaatgericht besteed worden. De heer Ward Beysen vreest dat die vraag ontkenkend moet worden beantwoord. Het zou nuttig zijn dat er een inventaris zou worden opgemaakt van de middelen die op dat vlak voorhanden zijn en die dan te relateren aan andere behoeften dan diegene waarvoor ze nu worden gebruikt. Want, of men nu in Antwerpen 100 of 250 miljoen frank aan veiligheidscontracten besteedt, voor de burger is er nauwelijks een verschil. Bij wijze van boutade heeft de heer Ward Beysen onlangs tijdens de Antwerpse gemeenteraad opgemerkt dat men eens de durf zou moeten opbrengen om de 224 miljoen frank voor de veiligheidscontracten te weigeren. Door de burger zou er immers geen verschil worden opgemerkt. Alleen zou de burger allicht minder worden beboet. Velen hebben nu immers de indruk dat die middelen gedeeltelijk worden gebruikt om hen te beboeten. Men moet dus proberen om de aanzienlijke middelen beter te besteden. Binnenkort zal met een ontwerp van decreet het nieuwe Sociaal Impulsfonds worden verdeeld. Dit is niet de juiste oplossing. Men moet structureel ingrijpen, indien men de financiële toestand van de steden en gemeenten op termijn wil verbeteren.

Een tweede deelaspect betreft de ruimtelijke ordening en de mobiliteit. Als men het echt meent met de stelling dat men alle mogelijkheden moet benutten om de stadsvlucht te beperken, dan moet men ingrijpend durven optreden op het gebied van ruimtelijke ordening. Anders zal de doelstelling nooit worden gehaald.

De doelstelling van de jaren tachtig was de inbreiding. Op dat vlak zijn er positieve realisaties geweest. Maar zij waren onvoldoende om de stadsvlucht te kunnen beperken. Die stadsvlucht is niet alleen in Antwerpen waar te nemen, maar ook in middelgrote steden. De eerste vraag die dan rijst, is met welke middelen men de leefkwaliteit in de steden kan verhogen. Een tweede vraag is of er een Vlaamse regering of een minister is die een halt durft toe te roepen aan de woonuitbreidingsgebieden.

De heer Ward Beysen stelt vast dat burgemeesters die indertijd kampioenen waren in het bekomen van woonuitbreidingsgebieden nu een stopzetten van die woonuitbreidingsgebieden bepleiten. Zij worden nu immers geconfronteerd met dezelfde moeilijkheden en lasten die ze indertijd alleen in de stad vaststelden. De tijd is dus rijp om ter zake beslissingen te nemen die van durf getuigen. De weerstand tegen dergelijke beslissingen zal immers minder groot zijn.

Ook bij de bevolking kan men dezelfde gevoelens vaststellen. De mensen die rustiger gingen wonen, stellen nu vast dat ze in een grotere gemeente zijn terechtgekomen. Zo zijn er gemeenten waarvan het inwonersaantal op twintig jaar tijd verdrievoudigd is, hetgeen helemaal niet beantwoordt aan de behoeften van de autochtone inwoners van die gemeenten en van diegenen die er zich in een eerste fase hebben gevestigd. Die mensen hebben een belangrijke metamorfose van de functie van hun gemeente meegemaakt. In de regio van de heer Ward Beysen is Aartselaar een dergelijke gemeente. Vroeger telde Aartselaar 5.000 inwoners. Nu zijn er 15.000 inwoners, hetgeen meer is dan Boom dat altijd een centrumfunctie vervulde in de Rupelstreek. Boom heeft die centrumfunctie afgebouwd, niet alleen wegens de teloorgang van de Rupelstreek en de steenbakkerijen, maar ook wegens het ontstaan rondom Boom van gemeenten die groter zijn dan de centrumfunctie die Boom vervulde. Hetzelfde geldt voor Edegem. Edegem heeft nu ongeveer 27.000 inwoners. De

heer Ward Beysen herinnert zich nog de tijd dat Edegem ongeveer als platteland werd beschouwd. De frappante voorbeelden van Boom en Edegem tonen aan welke situatie zich nu aandient. De plaatselijke besturen zijn zich van die situatie bewust.

De heer Ward Beysen meent, inzake mobiliteit, dat de bereikbaarheid van de grotere centra en centra moet worden bevorderd. Het gebrek aan mobiliteit breidt, vooral tijdens de piekuren, zienderogen uit. Hoe zal men hier te werk gaan ? De heer Ward Beysen staat niet wars van de bevordering van het openbaar vervoer. Maar daarover wordt al minstens twintig jaar lang gesproken. Meer dan het creëren van De Lijn is er echter niet gerealiseerd. Er is een structurele maatregel genomen, maar de dienstverlening aan de bevolking is zeker niet verbeterd. Als men, om een wezenlijke verbetering te zien in de mobiliteit naar de steden toe, moet wachten tot er voldoende middelen voor het openbaar vervoer zijn, dan zal men helaas moeten wachten tot in een volgende generatie.

De heer Ward Beysen meent dat de mobiliteitsconvenanten – die ook in een beleidsbrief van minister Baldewijns aan bod komen – grondig moeten worden herbekeken. De heer Ward Beysen is voorstander van één prototype. De schaarse middelen moeten niet worden gespreid, maar integendeel worden geconcentreerd in één experimenteel project. Dat project moet voldoende tijd lopen, bijvoorbeeld drie jaar. Na drie jaar kan men dan evalueren. Een mislukking is heel erg. Maar slagen is des te beter, want dan heeft men een goede uitvalsbasis. In Brugge moet men dit niet doen, omdat men daar, onder meer wegens de structuur van de stad, tot een beheersbare situatie is gekomen. De heer Ward Beysen verklaart dat hij hierover ook zal tussenkomen in de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer.

De heer Ward Beysen hoopt dat zijn uiteenzetting een aanzet tot een permanent debat kan betekenen, vooral omdat men vaststelt dat er in de omringende landen drastische verschuivingen gebeurd zijn en nog aan de gang zijn. Daarop zal men moeten inspelen, omdat anders de concurrentiepositie van het Vlaams Gewest wordt aangetast. Zo is er ook een belangrijke verschuiving van de industriële activiteit van de steden naar de rand. Dit heeft onder meer ook gevolgen op het gebied van werkgelegenheid.

De heer John Taylor beklemtoont dat er, wat het stedelijk beleid betreft, geen tegenstelling is tussen de steden en de landelijke gebieden. Ook de landelijke gemeenten hebben er alle belang bij dat de stedelijke problemen worden opgelost, zodat zij hun eigenheid kunnen bewaren. De evolutie van de laatste twintig, dertig jaar met een uitwijking naar de landelijke gemeenten en centra is inderdaad in het nadeel van zowel de steden als het platteland. Daardoor is in veel landelijke gemeenten de open ruimte aangesneden en is de rust, die men er normaal mag verwachten, er deels verloren gegaan. Het platteland verliest zo zijn authenticiteit.

De stadsvlucht holt de stedelijke functie uit. Het bruisend leven dat men in de steden mag verwachten, wordt door de stadsvlucht teniet gedaan.

Het uitgangspunt voor een stedelijk beleid moet dus zijn dat het stedelijk beleid een zaak van iedereen is en dat iedereen er belang bij heeft dat dit beleid op gang wordt gebracht. Niemand heeft belang bij een polarisatie en bij het op de spits drijven van tegenstellingen, hetgeen soms wel gebeurt vanuit de steden.

Niemand betwijfelt het economisch belang van een stad voor de regio. De economische en andere invloeden van een

stad strekken zich inderdaad uit over de omliggende gemeenten en zelfs verder. In dat kader is de problematiek van de herverdeling van de fiscaliteit te situeren. Hierover moet men nadenken. Toch mag men niet vergeten dat landelijke gemeenten ook negatieve invloeden van de stad ondervinden en dat die een onderdeel van de stedelijke problematiek vormen. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de gemeente Beveren waar het bestaan van het landelijk dorp Doel wordt bedreigd door de economische noodzaak om de haven van Antwerpen uit te breiden. Voor de bevolking van dit landelijk dorp is dat een drama.

De heer John Taylor wijst erop dat een discussie over het stedelijk beleid niet te herleiden is tot een discussie over Antwerpen en Gent. De problemen stellen zich inderdaad in Antwerpen en Gent. Toch zou het een gevaarlijke misvatting zijn om het stedelijk beleid dat men probeert te ontwikkelen volledig te oriënteren op die twee grote steden. Het stedelijk beleid is een beleid voor heel Vlaanderen en voor alle Vlaamse centra. De problemen zijn in elke stad verschillend. In landelijke gemeenten met een centrumfunctie voor 40.000 of 50.000 inwoners, wordt het centrum van die gemeenten evenzeer met problemen geconfronteerd. Als men daar nu niets aan doet, dan heeft men daar binnen twintig of dertig jaar dezelfde problemen als in Antwerpen of Gent. In Wetteren stelt men bijvoorbeeld vast dat de diensten- en winkelfuncties zich naar de rand ontwikkelen, terwijl er in het centrum meer dan dertig woningen leegstaan.

Het beleid inzake ruimtelijke ordening speelt ter zake een belangrijke rol. De heer John Taylor is het met de heer Ward Beysen eens dat er een rem moet worden gezet op de woonuitbreidingsgebieden. De partij van de heer Ward Beysen was wel een tegenstander van het decreet inzake de afschaffing van de opvulregel. Men moet echter op alle momenten dezelfde taal durven spreken.

De heer John Taylor vraagt zich af of de minister bevoegd voor stedelijk beleid geen veto moet kunnen uitspreken tegen de ruimtelijke evolutie naar de rand. Het gaat daarbij niet alleen over winkelcentra, maar ook over dienstenfuncties. Zo worden ziekenhuizen nu meer aan de rand dan in het centrum van de stad ingepland. De oude ziekenhuizen in het centrum blijven dan soms vijftien jaar zonder nieuwe bestemming.

De heer John Taylor wijst erop dat de informatiemaatschappij met mogelijkheden als thuisbankieren en geldautomaten ook mensen uit de stad weghoudt. Straks kan men in elk dorp een beroep doen op een bankautomaat. In de relatie stad-buiten neemt het leven zo andere afmetingen aan. Volgens bepaalde prognoses zou Internet tegen het jaar 2000 een derde van de winkels overbodig maken.

Ook in landelijke gemeenten is er plaats nodig voor kleinschalige sociale woningbouw. Daardoor kan de bevolking er meer worden gedifferentieerd. In veel landelijke gemeenten zijn sociale huurwoningen nu afwezig. Kleinschalige projecten zijn nodig, onder meer omdat in grote woonblokken geen goede wooncultuur tot stand komt.

Stadsvernieuwing is niet uitsluitend een zaak van financiële middelen. Antwerpen heeft een probleem van financiële beleidsruimte. In Gent is dat minder het geval. Men stelt trouwens vast dat de belastingen, op enkele uitzonderingen na, in de stad Gent lager liggen dan in de omliggende gemeenten. Gemeenten als Lochristi en De Pinte hebben een hogere fiscaliteit dan de stad Gent. Men kan zich daarover vragen stellen.

De heer Ward Beysen merkt op dat de Gentse situatie het gevolg is van het indertijd door de Gentse schepen van financiën bijzonder handig onderhandelen met minister Luc Van den Bossche die toen minister van Binnenlandse Aangelegenheden was. Voordien was de toestand in Gent even dramatisch als in Antwerpen.

De vaststelling dat de fiscaliteit in Gent niet hoger ligt dan in de omliggende gemeenten, doet de heer John Taylor besluiten dat het financiële aspect in Gent niet het eerste probleem is. Dat belet niet dat er in Gent wel grote problemen zijn.

De heer John Taylor herhaalt dat het bijzonder jammer is dat men nu al moet vaststellen dat een aantal zeer grote projecten van Domus Flandria in de toekomst problemen van wooncultuur, integratie, enzovoort zullen scheppen. Kleinschalige projecten zijn dus aangewezen, ook in de steden. Grote projecten zijn a priori uit den boze. Kleinschalige projecten bieden het voordeel van een stimulerend effect op de privé-eigenaars uit de buurt. Ook de kwaliteit van de socialewoningbouw is belangrijk. Om geen stigma te klevan op de bewoners van sociale-huurwoningen is het van belang dat de kwaliteit van die sociale huurwoningen goed is. Daartoe kan een inventieve architectuur bijdragen. Ook een iets hogere kostprijs kan daartoe verantwoord zijn.

Het herstel van het sociaal weefsel is evenzeer van belang. In de grootsteden is er een evolutie geweest naar segmentatie : een toeristische wijk, een administratieve wijk, getto's, enzovoort. Men moet dit kunnen doorbreken. Gezinnen van jonge tweeverdieners die nu in buitengemeenten gaan wonen, moet men terug naar de binnenstad kunnen halen. Ook mag de belangrijke rol van de middenstand in de grootstad niet worden vergeten. Het verdwijnen van een winkel kan een kettingreactie veroorzaken in het verloederingsproces van een wijk. Men zou daarrond kleinschalige initiatieven moeten kunnen ontwikkelen.

Ook het verenigingsleven en het vrijwilligerswerk mag men niet verwaarlozen. De projectgewijze financiering uit het verleden werkt dikwijls naast het verenigingsleven. Veel projecten bestaan naast elkaar en beconcurreren elkaar. De heer John Taylor betreurt dat veel VFIK-projecten in de toekomst verder gefinancierd worden, terwijl er veel meer stimuli zouden moeten uitgaan naar hetgeen de plaatselijke bevolking zelf kan doen. In elk geval is een betere coördinatie nodig van de lopende projecten.

Voor de heer John Taylor is het een dilemma dat het stedelijk beleid een beleid op lange termijn is, terwijl men de plicht heeft om zo vlug mogelijk veranderingen door te voeren, als men hoop wil geven aan de bevolking van de grootstad. Hoe wil de minister bereiken dat de bevolking binnen twee jaar positieve resultaten vaststelt en het de moeite waard vindt om zich in de stad te vestigen ? Hoe kan het daarvoor nodige klimaat op korte termijn worden gecreëerd ? Daartoe zijn er voor Antwerpen misschien meer middelen nodig dan die waarin er nu voorzien is in het Sociaal Impulsfonds. De minister heeft verklaard dat de dotatie aan het Sociaal Impulsfonds vanaf 1997, over een driejarige periode, jaarlijks met 1 miljard frank zal worden verhoogd. Dit is positief. Toch vraagt de heer John Taylor zich af of het niet nodig is om in 1996 al over meer middelen te beschikken, zodat er op heel korte termijn al impulsen kunnen worden gegeven. De heer John Taylor is ervan overtuigd dat de Vlaamse begroting daartoe de nodige ruimte biedt. Bij de begrotingscontrole 1996 moet de Vlaamse regering dan ook de mogelijkheid daarvan onderzoeken.

Met betrekking tot het inclusief beleid vraagt de heer John Taylor of de inbreng van de verschillende ministers in de beleidsbrief een geïntegreerd geheel vormt. Ook andere overheden moeten bij dit inclusief beleid worden betrokken. Welke impulsen zal men samen geven met de steden, de provincies, de federale overheid ? Ook de federale overheid heeft een taak inzake het stedelijk beleid. Een deel van de kansarmoede die op steden, gemeenten en OCMW's wordt afgewenteld, wordt gecreëerd door federale maatregelen. De stijging van het aantal bestaansminimumtrekkers is voor een deel het gevolg van federale maatregelen, bijvoorbeeld inzake arbeidsreglementering. De Vlaamse regering moet dus met de federale overheid overleggen.

Het inclusief beleid moet volgens de heer John Taylor eveneens gericht zijn op de privé-sector en de middenstand. Over de inbreng van de bevolking wordt in de beleidsbrief weinig vermeld. Hoe kan de bevolking actief bij het stedelijk beleid worden betrokken ?

De heer John Taylor meent dat de minister bevoegd voor stedelijk beleid een vetorecht moet hebben wanneer binnen de Vlaamse regering beleidsmaatregelen worden voorgesteld die strijdig zijn met het stedelijk beleid..

III. ANTWOORD VAN DE HEER LEO PEETERS, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, STEDELIJK BELEID EN HUISVESTING

Minister Leo Peeters verwelkomt het voorstel van de heer John Taylor inzake een vetorecht voor stedelijk beleid als positief en hoopt dat de heer John Taylor ook anderen zal kunnen overtuigen.

De bespreking heeft duidelijk aangetoond dat men voor gemeenschappelijke uitdagingen staat. Het is de eerste keer dat men op een grondige manier discussieert over het stedelijk beleid en over de relatie van de steden met het hinterland.

Het is juist dat men het debat over het stedelijk beleid niet alleen als een debat over de steden moet beschouwen. In de bespreking is er gesteld dat het ook een debat betreft over leef- en omgevingskwaliteit van achtergestelde buurten. Het gaat daarbij inderdaad niet alleen om Antwerpen en Gent, maar om alle steden waar men op een geconcentreerde manier achtergestelde buurten aantreft. Wel moet men vaststellen dat meer dan de helft van die buurten zich in Antwerpen en Gent situeren.

Minister Leo Peeters is verheugd dat iedereen aandacht heeft voor de stedelijke problematiek. Dit laat vermoeden dat men nu verder zal kunnen gaan dan men ooit heeft gekund. Wel is er vereist dat de aanpak in dialoog gebeurt.

Minister Leo Peeters noemt het belangrijk dat de discussie over de beleidsbrief niet afgesloten is en dat men concrete maatregelen zoals het Sociaal Impulsfonds bij de discussie betreft, zodat in plenaire vergadering één groot debat kan worden gehouden.

Vele sprekers wezen op de veelheid van problemen en de beperkte middelen waarin er wordt voorzien. Met die pleidooien voor realiteitszin is minister Leo Peeters het eens.

Minister Leo Peeters is het tevens eens met de sprekers die wezen op de noodzaak om op korte termijn zichtbare resultaten voor te leggen. Terzelfder tijd moet men daaraan een

lange-termijnvisie koppelen. Eigenlijk is er een impliciet pleidooi voor selectiviteit en selectieve besteding. Alleszins is er een pleidooi voor geconcentreerde inspanningen.

Er is inderdaad veel geld nodig. Minister Leo Peeters heeft er vroeger al op gewezen dat er waarschijnlijk nooit voldoende middelen zullen zijn. Men zal dus prioriteiten moeten vaststellen en afspreken. Dit is een noodzaak. Wel moeten zij, die de beperkte omvang van het Sociaal Impulsfonds voor 1996 bekritiseerden, nu toch wel erkennen dat de groei van het Sociaal Impulsfonds tot 7 miljard frank in 1998 duidelijk geconcentreerde inspanningen toelaat. Die middelen blijven ook gegarandeerd. Tevens moet men er rekening mee houden dat er ook vanuit het inclusief beleid middelen zullen worden besteed aan dezelfde problematiek. Binnen het inclusief beleid kan vanuit één functie heel wat worden gerealiseerd. Zo kan huisvesting, waarvoor minister Leo Peeters eveneens bevoegd is, een cruciale factor zijn inzake het sociale weefsel en wijkgericht een aantal zaken in beweging brengen. Huisvesting is een duidelijk zichtbare factor. Door één functie van het inclusief beleid kan men dus heel dikwijls een bepaald proces op gang brengen. Vanuit dat ene beleidsdomein kan men dan alles mee laten evolueren, zonder dat men daar dan die extra middelen van het Sociaal Impulsfonds al moet aan besteden. Men zal dus meer moeten doen dan werken via het Sociaal Impulsfonds. Een aantal functies zal men moeten laten werken vanuit het inclusief beleid.

Minister Leo Peeters beschikt niet over een administratie voor stedelijk beleid. Vanuit de strategische planning van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap brengt men nu de verschillende verantwoordelijken van de departementen rond de tafel om de evolutie naar een aantal modellen te vergemakkelijken. Minister Leo Peeters heeft een dergelijke vergadering bijgewoond en heeft vastgesteld dat het besef groeit dat de administraties vanuit een aantal domeinen een belangrijke inbreng kunnen hebben inzake de stedelijke problematiek. Als een dergelijk besef in de administraties zelf kan groeien en doorstromen, dan moet een globale aanpak van de stedelijke problematiek mogelijk zijn.

Men mag zich inzake stedelijk beleid niet blind staren op de middelen van het Sociaal Impulsfonds. Er zal ook vanuit andere domeinen een stelselmatige groei zijn, hetgeen een belangrijke heroriëntering zal meebrengen.

Vele sprekers hebben een vergelijking met het buitenland gemaakt en hebben erop gewezen dat de beleidsbrief veel analyse en weinig concreet beleid bevat. De opmerking is terecht. Wat zou men echter gezegd hebben als een minister met een nieuwe bevoegdheid voor zichzelf geen twee, drie maanden tijd reserveerde voor een volledige analyse? De beleidsbrief bevat misschien geen volledige analyse, maar bevat toch wel voldoende stof om de discussie op gang te brengen. De stedelijke problematiek is immers een problematiek waar beleidsmatig weinig voorbereidend werk was gebeurd. In de beleidsbrief zijn niet zomaar een aantal beleidsvoorstellen neergeschreven. In de eerste plaats worden alle discussie-elementen aangeboden en wordt een globale analyse gemaakt.

Negatief beeld van de steden ?

Op de opmerking dat de beleidsbrief een negatief beeld van de steden schetst, antwoordt minister Leo Peeters dat men moeilijk een positief beeld van de steden kon geven. Men moet daarin eerlijk zijn. Hoewel het met de Vlaamse steden niet zo erg is gesteld als met sommige buitenlandse steden, kan men toch niet beweren dat het goed gaat met de

Vlaamse steden. De analyse kon dus niet anders dan negatief zijn.

Wel bevat de beleidsbrief de mogelijkheid om naar een positief beleid te groeien.

Complexe problematiek, weinig middelen, hoe krijgt men de motor en de beleidsverantwoordelijken op gang ?

Terecht is er opgemerkt dat de betrokkenheid van de bevolking noodzakelijk is. Minister Leo Peeters wijst in dit verband op de procesontwikkeling en de begeleiding die men nu vanuit de strategische planning van het Vlaams gewest probeert te realiseren. Op dezelfde manier moeten de steden de opdracht hebben om te werken aan een beleids- en wijkontwikkelingsplan. Daardoor kunnen de steden tot een globale visie komen. Een dergelijk plan laat hen toe te werken aan een inclusief beleid waarbinnen elk beleidsdomein op gang kan komen. Voor de bewoners is dit zeer herkenbaar, omdat het gaat over hun eigen buurt of wijk. Een dergelijk plan is een goed instrument om het beleid op gang te brengen. De beleids- en wijkontwikkelingsplannen kunnen – in samenspraak met de gemeenten – op korte termijn tot stand komen.

Het Sociaal Impulsfonds betreft geen afzonderlijk 'subsidiepotje', maar stelt op een eenvoudige manier via convenanten trekkingsrechten ter beschikking.

Aantrekkingskracht van de stad op economische activiteiten

De vraag werd gesteld of het de bedoeling is om bij het aantrekken van economische activiteiten in de stad een halt toe te roepen aan de economische ontwikkeling buiten de stad.

Minister Leo Peeters meent dat er eerder sprake is van complementariteit. In tegenstelling tot hetgeen vaak wordt beweerd, is er in absolute cijfers geen neergang van de tewerkstelling in de steden. Wel is er in de steden een groeiende concentratie van structurele en langdurige werklozen. Men zal dus een maximale inspanning moeten doen om de bestaande economische activiteit in de steden te behouden en te ontwikkelen. Complementariteit is aangewezen. Men zal de mogelijkheden die in de steden aanwezig zijn op verlaten bedrijfsterreinen moeten benutten. Waarschijnlijk zal er, om een terugvallen van de economische activiteit in de steden te vermijden, ook een ingreep nodig zijn van de minister bevoegd voor ruimtelijke ordening. Dit zal een belangrijke test zijn voor het inclusief beleid.

Fiscaliteit als oorzaak van stadsvlucht

Minister Leo Peeters is het met mevrouw Vera Dua eens dat de fiscale verschillen geen oorzaken van stadsvlucht zijn. Die oorzaken liggen veel meer in de zoektocht naar een geschikte woning en woonomgeving. In die omstandigheden is het fiscaal voordeel van een verhuis wel mooi meegenomen en beïnvloedt ze de stadsvlucht.

De stedelijke problematiek zal dus niet alleen op basis van de fiscaliteit worden opgelost. Men moet de problemen in een ruimere context zien, waarbij bijvoorbeeld aandacht wordt besteed aan architectuur en woonconcepten.

Te veel aandacht in de beleidsbrief voor kansarmoede ? – VFIK-projecten 1996

Minister Leo Peeters zet zich met klem af tegen de stelling als zou de beleidsbrief enkel oog hebben voor kansarmoede.

De kansarmoedegelden die in het verleden beschikbaar waren, hebben in elk geval de verdienste dat zij die problematiek bovenaan de agenda hebben geplaatst. Die kansarmoedegelden hebben ook positieve effecten tot gevolg gehad en hebben een aantal problemen voorkomen.

Minister Leo Peeters is het er wel mee eens dat men inzake kansarmoede moet afstappen van de projectmatige aanpak.

Naast het fysieke aspect moet men bij het stedelijk beleid ook altijd aandacht hebben voor de sociale omgeving.

Dat het stedelijk beleid meer inhoudt dan kansarmoedebestrijding, blijkt duidelijk uit de tekst van het voorontwerp van decreet betreffende de verdeling van het Sociaal Impulsfonds. Uit die tekst blijkt dat het Sociaal Impulsfonds zich niet beperkt tot de welzijns- en armoedeproblematiek en dat de middelen van het Sociaal Impulsfonds op om het even welk terrein kunnen worden ingezet. Dit betekent dat men voor gelijk welke component kan kiezen. Dit betekent dat de steden de voorrang kunnen geven aan de fysieke component of aan de sociale component of aan een combinatie ervan.

De heer John Taylor wijst erop dat er in 1996 nog ongeveer 1 miljard frank van de VFIK-gelden kan worden besteed.

Minister Leo Peeters antwoordt dat men in 1996 nog een beleidsovereenkomst zal kunnen afsluiten. Als men daarbij voor een sociale component opteert, zal men tevens voor 1996 al voor een fysieke component moeten opteren. Het is immers belangrijk dat er op het terrein snel zichtbare resultaten komen. Voor steden en gemeenten is dit een heel grote uitdaging.

De heer John Taylor meent dat de componenten van 1996 zullen blijven doorlopen.

Minister Leo Peeters antwoordt dat dit afhangt van de steden en gemeenten die de beleidsovereenkomsten moeten maken. Vermoedelijk zullen zij daarin al in 1996 een stuk toekomstvisie willen inbrengen.

De heer John Taylor vreest dat, als de projecten niet uitdovend zijn, er geen ombuiging tot stand komt.

Minister Leo Peeters merkt op dat er op geen enkele manier sprake is van een voortzetten van de huidige projecten. Als de stad Antwerpen er morgen voor opteert om iets te doen aan de fysieke component van de sociale-woningbouw, kan dit perfect volgens de af te sluiten beleidsovereenkomst.

De heer Carl Decaluwé meent dat men de verschillende actoren moet verplichten om met elkaar samen te werken. Dit is misschien wel de bedoeling van de minister, maar in 1996 zal dit nog het geval niet zijn. Alle actoren moeten onder de coördinatie van de gemeente hun rol spelen, anders zal men de versnippering van de middelen voortzetten.

Minister Leo Peeters wijst erop dat er in het Sociaal Impulsfonds is voorzien dat het stadsbestuur en het OCMW moeten samenwerken. Die twee actoren zullen dan in hun samenwerking betrekken wie zij willen. Dat is hun keuze. De lokale besturen moeten hun verantwoordelijkheid opnemen. De Vlaamse overheid moet voor bijvoorbeeld Antwerpen niet bepalen wat Antwerpen moet doen.

De heer Carl Decaluwé wijst erop dat de meeste gemeenten en OCMW's hun begroting 1996 al goedgekeurd hebben. Ondertussen is het Sociaal Impulsfonds nog niet operationeel, zodat de kans bestaat dat men een jaar verliest voor het uitwerken van een geïntegreerd beleid.

Minister Leo Peeters erkent dat de mogelijkheid bestaat dat er tijd verloren gaat. Toch kan men zich moeilijk inbeelden dat de stad Antwerpen niet snel kan bepalen welke projecten in een zichtbare component zouden kunnen worden aangepakt. Zelfs voor 1996 moet dit voor een stad als Antwerpen een haalbare kaart zijn. Men mag toch aannemen dat de lokale besturen met de discussie bezig zijn.

De heer Marc Van Peel merkt op dat de versnippering van middelen in de hand is gewerkt door de criteria zelf van bijvoorbeeld de VFIK-gelden. Het beruchtste criterium ter zake was dat het om nieuwe projecten moest gaan en dat de middelen niet mochten worden gebruikt voor de reguliere werking. 1996 zal hoe dan ook een overgangsjaar zijn, omdat men bij het heroriënteren van het beleid rekening zal moeten houden met de tewerkstelling in die projecten. Als het criterium dat tot versnippering leidt, wegvalt, ontstaat de kans om te evalueren wat nog nuttig is en wat niet.

Minister Leo Peeters meent dat er geen zwart-wit-verhouding bij de VFIK-projecten moet worden gezien. Niet alles aan de VFIK-projecten was negatief. Wel moeten de lokale beleidsverantwoordelijken de VFIK-projecten nu grondig evalueren. Voor 1996 moeten die beleidsverantwoordelijken nog proberen om met de nieuwe middelen in de richting van het zichtbare te werken. De lokale beleidsverantwoordelijken zullen de problemen in hun samenhang moeten bekijken. Ook minister Leo Peeters zal dit binnen zijn bevoegdheid voor huisvesting doen. Hij zal geen huisvestingsprojecten goedkeuren zonder een beoordeling van de leef- en omgevingskwaliteit. De lokale beleidsverantwoordelijken zullen de problemen in een globale visie moeten benaderen. Dit is voor hen de enige mogelijkheid tot een lokaal inclusief beleid met aandacht voor problemen van ruimtelijke ordening, mobiliteit, enzovoort. Binnen dergelijk inclusief beleid is er een mogelijkheid om de bevolking te betrekken.

De heer Ward Beysen wijst erop dat er onlangs in Antwerpen een begeleidingscomité voor het Urbanproject is opgericht. Dit project wordt onder meer met Europese gelden gefinancierd. De Europese Commissie zendt twee afgevaardigden naar dat comité. De Vlaamse Gemeenschap veertien. De Vlaamse Gemeenschap probeert altijd om zoveel mogelijk greep te krijgen. Dit valt ook inzake het Sociaal Impulsfonds te vrezen, terwijl men ter plaatse zo autonoom mogelijk moet kunnen werken.

Minister Leo Peeters meent dat men bij het uitwerken van een inclusief beleid met iedereen moet praten. Het inclusief beleid is niet de verantwoordelijkheid van een of twee ministers, maar van alle ministers van de Vlaamse regering.

Volgens de heer Ward Beysen moet bij zo'n project niet elke minister, maar enkel de minister voor stedelijk beleid afgevaardigden aanduiden. Uiteraard moet de minister voor stedelijk beleid rapporteren aan zijn collega's.

Minister Leo Peeters merkt op dat de Vlaamse overheid inderdaad niet te veel moet betuttelen. Voor de gelden die vanuit het Vlaams Gewest ter beschikking worden gesteld moet de Vlaamse overheid wel de doelstellingen, de te behalen resultaten en de beoordeling ervan kunnen bepalen. Een voorwaarde voor succes is dan dat men op het lokale niveau eveneens op een inclusieve manier werkt. De belangrijkste doelstellingen kunnen dan worden gerealiseerd met een wijkwikkelingsplan.

Stadsgewesten – financiële solidariteit tussen centrum en rand

Verschillende sprekers wezen erop dat de problematiek nu niet onmiddellijk is op te lossen. Minister Leo Peeters meent dat men die problematiek rustig moet laten rijpen. Wel moet men die problematiek permanent in de discussie betrekken. De commissie zou stelselmatig en regelmatig over de problematiek moeten discussiëren.

In dit verband zijn er al verschillende denksporen ontwikkeld, bijvoorbeeld door minister Wivina Demeester-De Meyer en door de heer Ward Beysen. Andere denksporen zijn mogelijk. Eigenlijk gaat het om een discussie over fiscaliteit en solidariteit.

Minister Leo Peeters heeft een commissie inzake bestuurlijke organisatie opgericht (Commissie De Rynck). In die commissie zal de relatie provincie-stadsgewest aan bod komen. Uiteraard zal daarbij het aspect van de fiscaliteit en de solidariteit worden betrokken. In de Commissie De Rynck zijn de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van de Vlaamse Provincies vertegenwoordigd.

Minister Leo Peeters heeft de bedoeling om de problematiek – waarover men al veel en vrijblijvend gesproken heeft – concreter te maken. De Commissie De Rynck zal concrete voorstellen formuleren en heeft daarvoor een jaar tijd. Die voorstellen kunnen nadien de basis vormen voor een debat in de commissie. Vanzelfsprekend moet worden nagegaan hoe de commissie hier intussen kan bij betrokken worden.

Brussel

Minister Leo Peeters stelt vast dat een stedelijk beleid voor Brussel geen bevoegdheid van het Vlaams Gewest is. Vanuit het Sociaal Impulsfonds worden de middelen, die via de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor Brussel kunnen worden ingezet, ten opzichte van vroeger verdubbeld tot 80 miljoen frank.

Samenhang verkeer – ruimtelijke ordening – groen

De samenhang tussen verkeer, ruimtelijke ordening en groen moet ook buiten het domein van het stedelijk beleid worden bepaald. Daarbij zal men inderdaad verder moeten kijken dan de actuele problemen. Zo wordt er terecht op gewezen dat de toekomstige problemen zich voorbij de 19e-eeuwse gordel kunnen situeren. Men moet daar aandacht voor hebben. Prioritair moet men wel de acute problemen behandelen.

Coördinatie met het federale niveau

Minister Leo Peeters wijst erop dat de nodige stappen zijn gezet om het interministerieel overleg op gang te brengen. Minister Leo Peeters hanteert daarbij als uitgangspunt dat de samenlevingscontracten van het federale niveau in het Vlaamse beleid moeten kunnen worden geïntegreerd.

Relatie met het Algemeen Verslag over de Armoede

Minister Leo Peeters wijst erop dat de relatie met het Algemeen Verslag over de Armoede gelegd wordt door de aandacht in het beleid voor de geconcentreerde armoede in de steden. De minister bevoegd voor stedelijk beleid is eveneens belast met het opvolgen van de kansarmoedeproblematiek en met het formuleren van voorstellen ter zake. Die voorstellen

gaan verder dan het stedelijk beleid en betreffen de totaliteit van de kansarmen en de vierde wereld.

Lange-termijnvisie

De stedelijke problematiek vergt inderdaad een beleidsvisie op lange termijn. Het lokale beleidsniveau zal een dergelijke visie moeten uitwerken.

Financiële stromen

De financiële stromen zullen in kaart worden gebracht. De bedragen van het Gemeentefonds zullen aan de commissie worden bezorgd (zie bijlage 2).

Meer plaatselijke autonomie ?

Minister Leo Peeters wijst erop dat de beleids- en wijkontwikkelingsplannen op lokaal niveau worden opgemaakt. De plaatselijke autonomie moet tot creativiteit kunnen leiden.

Korte procedures

Minister Leo Peeters wijst erop dat hij werkt aan een vereenvoudiging en verkorting van de procedures inzake huisvesting. Daarover zijn er al gesprekken geweest met de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij. De procedures moeten doorzichtiger, eenvoudiger en toegankelijker worden. Ter zake zal de minister voorstellen aan de Vlaamse regering doen.

Economische factor

De economische factor in het stedelijk beleid is zeer belangrijk en moet ten volle kunnen worden ontwikkeld.

Mobiliteit in een samenhangend stedelijk beleid

Het voorbeeld in verband met de Antwerpse tramlijnen illustreert zeer goed de nood aan een samenhangend stedelijk beleid. Alle afzonderlijke factoren moeten in hun samenhang worden bekeken.

Buitenlandse voorbeelden

Minister Leo Peeters meent dat de commissie zeker buitenlandse voorbeelden kan bezoeken. Hij is bereid om aan de voorbereiding ervan mee te werken.

Regionalisering van de gemeentewet

Minister Leo Peeters staat niet ongenegen tegenover het voorstel om de regionalisering van de gemeentewet samen met de Franstaligen te bepleiten. In elk geval is de minister bereid om daarover een discussie aan te gaan. Er wordt thans gewerkt aan de voorbereiding van hetgeen mogelijk wordt na de regionalisering van de gemeentewet.

Minister als gevangene van zijn collega's ?

Minister Leo Peeters voelt zich geenszins een gevangene van zijn collega's. Minister Leo Peeters vervult eerder een stimulerende zweefunctie ten opzichte van zijn collega's. De minister bevoegd voor stedelijk beleid moet trachten bij beslissingen te wijzen op de relatie met de stedelijke problematiek. De minister is evenwel geen cipier.

Solidariteit – herverdeling van de fiscaliteit

Ter zake is geen onmiddellijke oplossing mogelijk. Diegenen die zich dagelijks met de stedelijke problematiek bezighouden, stellen wel vast dat de geesten ter zake rijpen. De steden hebben inderdaad een supplementaire functie. Dat de steden, zoals sommigen inderdaad beweren, nog nauwelijks een centrumfunctie vervullen, is dan ook volstrekt onjuist.

De Commissie De Rynck zal de bestuurlijke organisatie onderzoeken. Die commissie moet grondig te werk gaan, opdat er bij een hervorming van de bestuurlijke organisatie misschien een aantal stappen kunnen worden gezet in de richting van een herverdeling van de fiscaliteit. De relatie tussen bestuurlijke organisatie en fiscaliteit is inderdaad zeer belangrijk.

Relatie mobiliteit – ruimtelijke ordening in het stedelijk beleid

De heer Ward Beysen heeft verklaard hierover ook in de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer te willen tussenkomen. Minister Leo Peeters noemt dit een positieve reflex. Men moet een permanente reflex ontwikkelen om ook anderen te overtuigen van de noodzaak om bij te dragen tot het stedelijk beleid. De discussie over het Structuurplan Vlaanderen kan hiertoe een aanzet zijn.

Minister Leo Peeters is het ermee eens dat de middelen inzake stedelijke mobiliteit het best worden geconcentreerd. Het voorstel om die middelen in een proefproject over een bepaalde periode te concentreren is constructief en verdient het om te worden onderzocht.

Vage intenties inzake het stedelijk beleid vanwege de andere ministers ?

Minister Leo Peeters hoopt dat de in de beleidsbrief opgenomen intenties van de andere ministers geen vage intenties zijn. Die intenties zijn in elk geval met de beste bedoelingen geformuleerd. Mocht een commissielid vaststellen dat dit niet het geval zou zijn, dan kan de betrokken minister daarover door het commissielid worden aangesproken.

IV. REPLIEK VAN DE LEDEN MET AANVULLEND ANTWOORD VAN DE HEER LEO PEETERS, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, STEDELIJK BELEID EN HUISVESTING

De heer Marc Van Peel is van oordeel dat bij de algemene bespreking van het ontwerp van decreet tot vaststelling van de regelen inzake de werking en de verdeling van het Sociaal Impulsfonds de bespreking van de beleidsbrief Stedelijk Beleid kan worden voortgezet.

Voor de heer Georges Cardoen rijst de vraag of er op half-lange of lange termijn resultaten kunnen worden behaald indien men het hinterland niet betreft bij de problemen van de grootsteden. De invloed van de grootsteden strekt zich niet alleen uit tot hun onmiddellijke rand, maar zelfs tot rurale gebieden. Een aantal duidelijke indicatoren tonen bijvoorbeeld de armoedegraad aan van de steden, de randgemeenten en de gemeenten van het hinterland. Dergelijke indicatoren zijn er ook voor bijvoorbeeld huisvesting. De heer Georges Cardoen vraagt zich af of men dat ook geen platform moet uitbouwen waarbij alle socio-economische problemen van de grootstad en haar hinterland worden betrokken. Een dergelijk platform

kan bijdragen tot een resultaatgerichte visie in het Vlaams Parlement en bij de minister. Uiteraard zullen die resultaten de inzet vergen van zeer veel financiële middelen. De middelen van het Sociaal Impulsfonds zullen daartoe niet volstaan.

De heer Francis Vermeiren meent dat alle commissieleden bereid zijn om de nodige inspanningen voor het stedelijk beleid te beklemtonen. Toch past voorzichtigheid. Men moet erover waken om bij het stedelijk beleid de tegenstellingen niet te accentueren. Men mag het stedelijk beleid niet vanuit een concurrentieel gevoel benaderen. Het stedelijk beleid mag niet ten nadele gaan van de verdere uitbouw van de initiatieven die in de rand en de rurale gebieden genomen zijn. De minister heeft ter zake geen duidelijke visie gegeven.

De heer Francis Vermeiren heeft de indruk dat men meer en meer tornt aan de gemeentelijke autonomie. Minister Leo Peeters is echter als minister niet alleen bevoegd voor stedelijk beleid en huisvesting, maar ook voor binnenlandse aangelegenheden. In de uitspraken van minister Leo Peeters bespeurt de heer Francis Vermeiren een sluipende inperking van de gemeentelijke autonomie. Aan die gemeentelijke autonomie mag evenwel niet worden getornd.

De heer Marc Van Peel stelt voor om de Commissie De Rynck halverwege haar werkzaamheden te horen. Dit kan dan in de commissie tot de juiste vraagstelling leiden om Nederlandse en/of Franse voorbeelden te bezoeken en te toetsen.

Minister Leo Peeters is het ermee eens dat het hinterland in een totale benadering van de stedelijke problematiek moet worden betrokken.

Minister Leo Peeters benadrukt dat het stedelijk beleid niet vanuit een concurrentieel gevoel wordt uitgebouwd. Hij heeft integendeel sterk het complementair karakter van het stedelijk beleid beklemtoond.

In verband met de gemeentelijke autonomie verklaart minister Leo Peeters dat hij een verdediger van de gemeentelijke autonomie is en blijft.

Minister Leo Peeters verklaart dat de Commissie De Rynck begin maart 1996 zal worden geïnstalleerd. In september 1996 kan de commissie dan de Commissie De Rynck horen. Voor de Commissie De Rynck zal het nuttig zijn om de adem van de commissie te voelen, zodat ze beseft wat haalbaar kan zijn.

De verslaggever,

Herman DE LOOR

De voorzitter,

Marc VAN PEEL

BIJLAGEN

BIJLAGE 1

Huurwoningenerfgoed van de erkende vennootschappen op 31/12/94

Stad Antwerpen		
nr ev	naam ev	aantal woningen
101	De Ideale Woning	4.869
102	De Goede Woning	3.502
103	Huisvesting- Antwerpen	5.837
105	Onze Woning	4.398
106/5	A.B.C.	1.377
114	Sociaal Wonen - Deurne	1.387
118	Beter wonen - Hoboken	1.447
Totaal Antwerpen		22.817
Stad Leuven		
nr ev	naam ev	aantal woningen
236	De Goede Haard	243
242	Gew. Bouwmaatschappij Heuvelhof	1.229
247	Gew. S.M. voor de Huisvesting	1.627
Totaal Leuven		3.099
Stad Brugge		
nr ev	naam ev	aantal woningen
307	Brugse Mij. voor Huisvesting	1.577
310	Interbrugse Mij. voor de Huisvesting	2.167
335	Eigen Heerd is Goud Weerd	235
Totaal Brugge		3.979
Stad Gent		
nr ev	naam ev	aantal woningen
411	Goede Werkmanswoning	2.678
414	De Gentse Haard	1.327
415	Gentse Mij. voor de Huisvesting	3.244
416	Volkshaard	3.378
418	Huisvesting Gentbrugge - Ledeberg	1.026
Totaal Gent		11.653
Stad Hasselt		
nr ev	naam ev	aantal woningen
705	Hasseltse Huisvestingsmaatschappij	704
705/5	Limburgs Tehuis	1.116
Totaal Hasselt		1.820

BIJLAGE 2
GEMEENTEFONDS

Gemeente	Inwoners	Aandeel 95	Per inw.
Aalst	76.256	543.566.696	7.128
Aalter	17.468	61.986.039	3.549
Aarschot	27.089	118.733.868	4.383
Aartselaar	14.488	51.788.310	3.575
Affligem	11.787	35.408.052	3.004
Alken	10.569	32.389.454	3.065
Alveringem	4.749	18.086.170	3.808
Antwerpen	459.072	11.046.779.876	24.063
Anzegem	13.380	45.154.926	3.375
Ardoosie	9.732	31.412.623	3.228
Arendonk	11.366	40.237.276	3.540
As	7.035	22.256.327	3.164
Asse	27.507	99.027.702	3.600
Assenede	13.639	53.356.757	3.912
Avelgem	9.109	30.191.978	3.315
Baarle-Hertog	2.073	6.297.404	3.038
Balen	18.896	66.202.847	3.504
Beernem	14.279	51.846.960	3.631
Beerse	14.847	47.252.312	3.183
Beersel	22.715	81.225.496	3.576
Begijnendijk	8.748	27.187.466	3.108
Bekkevoort	5.462	16.706.286	3.059
Beringen	37.881	168.073.853	4.437
Berlaar	9.829	32.140.184	3.270
Berlare	13.172	43.201.767	3.280
Bertem	8.669	23.263.764	2.684
Bever	1.903	5.505.843	2.893
Beveren	43.968	194.262.307	4.418
Bierbeek	8.737	24.892.954	2.849
Bilzen	28.446	118.277.869	4.158
Blankenberge	17.318	75.347.898	4.351
Bocholt	11.397	40.326.371	3.538
Boechout	11.586	35.463.039	3.061
Bonheiden	13.287	39.064.880	2.940
Boom	14.237	57.180.820	4.016
Boortmeerbeek	11.196	31.358.073	2.801
Borgloon	9.953	33.019.027	3.317
Bornem	19.453	65.941.287	3.390
Borsbeek	10.384	36.182.044	3.484
Boutersem	6.928	19.972.359	2.883
Brakel	13.660	49.022.071	3.589
Brasschaat	36.688	135.868.716	3.703
Brecht	23.222	85.228.331	3.670
Bredene	13.025	55.595.198	4.268

Gemeente	Inwoners	Aandeel 95	Per inw.
Bree	13.705	51.052.955	3.725
Brugge	116.273	1.386.062.849	11.921
Buggenhout	13.637	42.355.744	3.106
Damme	10.906	39.707.271	3.641
De Haan	11.125	42.148.474	3.789
De Panne	9.963	38.795.688	3.894
De Pinte	10.031	27.220.462	2.714
Deerlijk	11.415	35.369.914	3.099
Deinze	26.584	110.320.431	4.150
Denderleeuw	16.895	57.749.912	3.418
Dendermonde	42.721	195.980.118	4.587
Dentergem	7.671	25.082.015	3.270
Dessel	8.368	25.546.880	3.053
Destelbergen	17.248	51.750.156	3.000
Diepenbeek	16.681	64.023.071	3.838
Diest	21.636	87.501.046	4.044
Diksmuide	15.319	67.889.258	4.432
Dilbeek	37.418	134.681.160	3.599
Dilsen-Stokkem	17.379	63.152.597	3.634
Drogenbos	4.698	18.951.920	4.034
Duffel	15.453	52.058.421	3.369
Edegem	22.932	106.354.080	4.638
Eeklo	19.069	75.122.889	3.940
Erpe-Mere	19.049	63.486.351	3.333
Essen	15.429	52.523.872	3.404
Evergem	29.975	107.768.489	3.595
Galmaarden	7.494	22.321.456	2.979
Gavere	11.284	36.485.798	3.233
Geel	33.174	171.471.959	5.169
Geetbets	5.704	17.948.589	3.147
Genk	61.996	444.648.536	7.172
Gent	227.483	6.077.355.724	26.716
Geraardsbergen	30.555	127.396.667	4.169
Gingelom	7.346	25.933.595	3.530
Gistel	10.449	35.940.311	3.440
Glabbeek	4.893	14.138.909	2.890
Gooik	8.393	25.158.940	2.998
Grimbergen	32.628	109.964.177	3.370
Grobbendonk	10.213	30.682.419	3.004
Haacht	12.685	41.383.218	3.262
Haaltert	17.136	56.979.504	3.325
Halen	7.979	24.937.135	3.125
Halle	33.419	138.047.457	4.131
Ham	8.913	26.586.304	2.983
Hamme	22.756	86.751.879	3.812

Gemeente	Inwoners	Aandeel 95	Per inw.
Hamont-Achel	13.102	45.557.950	3.477
Harelbeke	26.209	96.027.342	3.664
Hasselt	67.486	503.521.211	7.461
Hechtel-Eksel	10.633	38.611.971	3.631
Heers	6.526	23.060.289	3.534
Heist-op-den-Berg	36.497	153.511.691	4.206
Hemiksem	9.298	29.691.838	3.193
Herent	18.318	53.029.418	2.895
Herentals	25.119	109.208.266	4.348
Herenthout	8.078	25.705.257	3.182
Herk-de-Stad	11.283	39.411.969	3.493
Herne	6.274	18.291.813	2.915
Herselt	13.051	43.508.625	3.334
Herstappe	92	264.911	2.879
Herzele	15.947	55.015.994	3.450
Heusden-Zolder	29.294	118.124.636	4.032
Heuvelland	8.498	33.771.113	3.974
Hoegaarden	5.764	16.737.485	2.904
Hoeilaart	9.666	25.365.785	2.624
Hoeselt	8.899	29.203.336	3.282
Holsbeek	8.307	24.621.047	2.964
Hooglede	9.393	30.016.775	3.196
Hoogstraten	16.499	67.829.750	4.111
Horebeke	1.907	5.683.751	2.980
Houthalen-Helchteren	28.435	124.039.375	4.362
Houthulst	8.895	34.368.039	3.864
Hove	8.186	23.611.971	2.884
Huldenberg	8.435	23.751.239	2.816
Hulshout	8.003	24.173.401	3.021
Ichtegem	13.192	47.106.562	3.571
Ieper	35.411	186.883.172	5.278
Ingelmunster	10.632	34.956.688	3.288
Izegem	26.456	107.308.156	4.056
Jabbeke	13.058	42.187.783	3.231
Kalmthout	16.746	54.724.025	3.268
Kampenhout	10.410	29.489.278	2.833
Kapellen	25.290	84.469.308	3.340
Kapelle-op-den-Bos	8.870	25.368.292	2.860
Kaprijke	6.249	20.038.411	3.207
Kasterlee	17.115	60.973.087	3.563
Keerbergen	11.494	32.817.479	2.855
Kinrooi	11.269	41.338.131	3.668
Kluisbergen	6.087	16.598.088	2.727
Knesselare	7.799	26.021.789	3.337
Knokke-Heist	32.380	162.307.092	5.013

Gemeente	Inwoners	Aandeel 95	Per inw.
Koekelare	8.006	28.404.891	3.548
Koksijde	18.983	74.596.317	3.930
Kontich	19.373	65.173.617	3.364
Kortemark	12.335	44.729.968	3.626
Kortenaken	7.418	24.158.458	3.257
Kortenbergh	16.689	48.158.425	2.886
Kortesseme	7.903	26.172.338	3.312
Kortrijk	76.040	571.850.192	7.520
Kraainem	12.795	37.531.106	2.933
Kruibeke	14.518	47.783.751	3.291
Kruishoutem	7.664	22.855.848	2.982
Kuurne	12.898	48.281.709	3.743
Laakdal	14.573	50.119.785	3.439
Laarne	11.613	35.809.307	3.084
Lanaken	22.847	82.192.053	3.597
Landen	14.142	46.596.115	3.295
Langemark-Poelkapelle	7.478	26.727.127	3.574
Lebbeke	16.886	54.172.597	3.208
Lede	16.914	56.708.148	3.353
Ledegem	9.336	31.149.204	3.336
Lendelede	5.464	15.859.659	2.903
Lennik	8.392	23.877.525	2.845
Leopoldsburg	13.716	49.964.669	3.643
Leuven	87.165	694.141.972	7.964
Lichtervelde	8.193	26.612.924	3.248
Liedekerke	11.739	38.838.405	3.308
Lier	31.704	138.417.075	4.366
Lierde	6.180	19.964.457	3.230
Lille	14.375	49.503.261	3.444
Linkebeek	4.663	16.094.671	3.452
Lint	7.374	20.433.380	2.771
Linter	6.713	20.637.144	3.074
Lochristi	17.817	58.640.118	3.291
Lokeren	35.602	159.196.017	4.472
Lommel	29.195	124.406.911	4.261
Londerzeel	17.108	55.130.791	3.223
Lovendegem	9.183	26.614.015	2.898
Lo-Reninge	3.197	11.560.898	3.616
Lubbeek	13.115	39.253.705	2.993
Lummen	13.202	44.937.104	3.404
Maarkedal	6.315	20.091.945	3.182
Maaseik	22.103	93.915.311	4.249
Maasmechelen	35.315	161.446.308	4.572
Machelen	11.516	42.905.178	3.726
Maldegem	21.655	87.490.916	4.040

Gemeente	Inwoners	Aandeel 95	Per inw.
Malle	13.301	45.597.975	3.428
Mechelen	75.718	546.864.509	7.222
Meerhout	9.190	27.193.842	2.959
Meeuwen-Gruitrode	11.996	45.806.616	3.818
Meise	17.755	54.958.342	3.095
Melle	9.999	30.404.972	3.041
Menen	32.408	137.060.536	4.229
Merchtem	13.720	44.212.788	3.223
Merelbeke	20.866	69.689.671	3.340
Merksplas	7.755	24.723.137	3.188
Mesen	1.024	4.175.532	4.078
Meulebeke	10.868	35.823.518	3.296
Middelkerke	15.902	68.831.827	4.329
Moerbeke	5.748	16.949.776	2.949
Mol	30.828	148.286.455	4.810
Moorslede	10.785	38.399.805	3.560
Mortsel	25.784	117.916.368	4.573
Nazareth	10.481	31.447.325	3.000
Neerpelt	14.758	52.322.027	3.545
Nevele	10.742	35.551.776	3.310
Niel	7.947	26.723.941	3.363
Nieuwerkerken	6.163	19.815.890	3.215
Nieuwpoort	10.060	41.055.766	4.081
Nijlen	19.993	71.521.773	3.577
Ninove	34.169	140.685.375	4.117
Olen	10.637	30.735.084	2.889
Oostende	68.858	636.473.440	9.243
Oosterzele	12.987	44.189.620	3.403
Oostkamp	20.882	77.695.624	3.721
Oostrozebeke	7.168	21.050.729	2.937
Opglabbeek	8.525	26.124.395	3.064
Opwijk	11.577	35.758.503	3.089
Oudenaarde	27.397	121.135.797	4.421
Oudenburg	8.585	29.202.364	3.402
Oud-Heverlee	10.366	29.305.347	2.827
Oud-Turnhout	12.191	37.098.197	3.043
Overijse	23.469	74.797.799	3.187
Overpelt	12.023	42.309.865	3.519
Peer	14.622	57.898.529	3.960
Pepingen	4.082	11.732.755	2.874
Pittem	6.523	20.837.597	3.194
Poperinge	19.231	85.085.529	4.424
Putte	15.102	49.020.895	3.246
Puurs	15.380	49.697.381	3.231
Ranst	16.982	53.960.434	3.178

Gemeente	Inwoners	Aandeel 95	Per inw.
Ravels	12.336	45.642.804	3.700
Retie	9.440	30.974.100	3.281
Riemst	15.357	55.193.586	3.594
Rijkevorsel	10.037	32.698.308	3.258
Roeselare	53.617	376.448.251	7.021
Ronse	24.341	94.229.612	3.871
Roosdaal	10.318	32.198.419	3.121
Rotselaar	13.914	42.989.741	3.090
Ruiselede	5.055	16.758.470	3.315
Rumst	14.467	45.755.194	3.163
Schelle	7.250	20.329.037	2.804
Scherpenheuvel-Zichem	21.342	74.685.220	3.499
Schilde	19.348	54.768.117	2.831
Schoten	31.794	117.273.444	3.689
Sint-Amands	7.376	23.614.968	3.202
Sint-Genesius-Rode	18.014	56.707.050	3.148
Sint-Gillis-Waas	16.738	57.073.074	3.410
Sint-Katelijne-Waver	18.611	65.613.478	3.526
Sint-Laureins	6.535	23.955.806	3.666
Sint-Lievens-Houtem	9.084	28.657.527	3.155
Sint-Martens-Latem	8.183	20.407.731	2.494
Sint-Niklaas	68.397	498.548.793	7.289
Sint-Pieters-Leeuw	29.627	98.587.197	3.328
Sint-Truiden	37.445	183.617.923	4.904
Spiere-Helkijn	1.877	5.993.936	3.193
Stabroek	16.697	52.852.261	3.165
Staden	10.877	37.128.799	3.414
Steenokkerzeel	10.134	28.190.566	2.782
Stekene	16.443	56.749.196	3.451
Temse	24.544	90.348.405	3.681
Ternat	14.027	43.946.016	3.133
Tervuren	19.828	58.974.761	2.974
Tessenderlo	14.931	50.936.402	3.411
Tielt	19.384	79.410.137	4.097
Tielt-Winge	9.584	30.694.219	3.203
Tienen	31.612	129.295.724	4.090
Tongeren	29.788	133.663.976	4.487
Torhout	18.541	73.614.104	3.970
Tremelo	12.413	36.730.368	2.959
Turnhout	38.516	225.735.793	5.861
Veurne	11.483	45.095.531	3.927
Vilvoorde	33.346	153.086.785	4.591
Vleteren	3.611	12.786.743	3.541
Voeren	4.295	14.451.403	3.365
Vorselaar	7.089	23.050.803	3.252

Gemeente	Inwoners	Aandeel 95	Per inw.
Vosselaar	9.640	27.835.770	2.888
Waarschoot	7.789	25.195.009	3.235
Waasmunster	9.857	28.492.148	2.891
Wachtebeke	7.001	21.846.143	3.120
Waregem	35.610	163.838.350	4.601
Wellen	6.504	20.221.596	3.109
Wemmel	13.761	45.863.176	3.333
Wervik	17.900	68.128.869	3.806
Westerlo	21.221	78.613.467	3.705
Wetteren	22.752	88.226.014	3.878
Wevelgem	31.042	119.911.121	3.863
Wezembeek-Oppem	13.613	40.979.927	3.010
Wichelen	10.900	34.255.859	3.143
Wielsbeke	8.564	25.455.908	2.972
Wijnegem	8.554	25.011.514	2.924
Willebroek	22.289	77.835.430	3.492
Wingene	12.197	44.049.514	3.612
Wommelgem	11.398	38.024.375	3.336
Wortegem-Petegem	5.978	18.528.471	3.099
Wuustwezel	16.551	60.082.917	3.630
Zandhoven	11.515	36.032.071	3.129
Zaventem	26.535	121.119.837	4.565
Zedelgem	21.195	76.845.130	3.626
Zele	20.405	75.767.081	3.713
Zelzate	12.282	43.201.541	3.517
Zemst	19.792	61.600.157	3.112
Zingem	6.535	20.269.668	3.102
Zoersel	19.512	59.696.344	3.059
Zomergem	8.163	27.079.556	3.317
Zonhoven	18.242	62.049.467	3.401
Zonnebeke	11.219	41.645.301	3.712
Zottegem	24.542	96.408.364	3.928
Zoutleeuw	7.735	24.717.416	3.196
Zuienkerke	2.758	8.295.666	3.008
Zulte	13.959	46.526.340	3.333
Zutendaal	6.384	18.738.908	2.935
Zwalm	7.643	25.338.644	3.315
Zwevegem	23.144	82.796.992	3.577
Zwijndrecht	17.983	54.706.891	3.042